

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MOŽNOSTI A LIMITY BOJOVÝCH SPORTŮ JAKO
PROSTŘEDKŮ VIKTIMOLOGICKÉ PREVENCE**

Autor práce: Jiří VESECKÝ

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Milan KOCÍK, Mgr.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jiří VESECKÝ

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Možnosti a limity bojových sportů jako prostředků viktimologické prevence

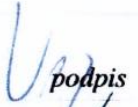

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Possibilities and Limits of Martial Sports as Means of Victimological Prevention

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

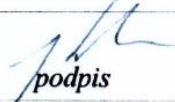

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Milan KOCÍK, Mgr.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben 2020

Cíl bakalářské práce: Cílem práce je zjištění vlivu tréninku bojových sportů pro pomoc potencionální oběti lépe zvládnout situaci v případě napadení a ohrožení útočníkem.

Student: Jiří Vesecký	3. 6. 20 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Milan Kocík	13. 7. 2020 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D	26. 10. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12. 11. 2020 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	4. 12. 2020 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Milanu Kocíkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VESECKÝ, J. *Možnosti a limity bojových sportů jako prostředků viktimologické prevence*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020, x s.
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Kocík

Klíčová slova: Viktimologie, sebeobrana, bojové sporty, útočník, oběť, napadení.

Práce zjišťuje vliv tréninku bojových sportů pro pomoc potencionální oběti lépe zvládnout situaci v případě napadení a ohrožení útočníkem.

ABSTRACT

VESECKÝ, J. *Possibilities and Limits of Material Sport as Means of Victimological Prevention*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. Supervisor: Mgr. Milan Kocík

Key words: Victimology, Self-defense, Martial Sports, Attacker, Victim, Attack

The thesis examines how martial sports training can help potential victim to better handle the situation in the event of physical assault or threat.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Viktimologie.....	12
2.1 Vývoj viktimologie.....	13
2.2 Viktimnost a viktimizace.....	14
2.2.1 Viktimologická prevence.....	16
2.2.2 Prevence kriminality	17
2.2.3 Klasifikace prevence.....	18
2.2.4 Nutná obrana a krajní nouze	19
3 Bojové sporty	25
3.1 MMA / <i>Mixed Martial Art</i> – Smíšená bojová umění	27
3.2 Thajský box / Muay Thai	28
3.3 Kickbox	29
3.4 Box	29
3.5 Zápas / Wrestling.....	30
3.6 Judo.....	31
3.7 Brazílské jiu-jitsu / BJJ.....	32
3.8 Cíle bojových umění a sportů.....	33
4 Potencionální oběť	34
4.1 Co z nás dělá oběti trestných činů?	34
4.2 Mýtus ideální oběti	35
4.3 Chování potencionální oběti v nebezpečném prostředí.....	36
4.3.1 Barevné kódy, stupnice rizika.....	37
4.3.2 Posouzení hrozby	37
4.3.3 Zvlášť zranitelné oběti	38
5 Útočník.....	39
5.1 Zločinný úmysl.....	40

5.2	Rozpoznání hrozby	41
5.3	Typy zločinců	42
5.4	Násilí.....	43
5.4.1	Základní pravdy o násilných útocích.....	43
5.4.2	Kontext násilí.....	44
5.4.3	Kde se násilí odehrává	44
5.4.4	Osobnost pachatele	45
6	Policie ČR	47
7	Trénink bojových sportů	51
7.1	Bojové sporty jako trénink pro tělo a mysl.....	51
7.2	Jak může vypadat trénink bojových sportů	51
7.3	Psychologický přínos tréninku bojových umění	52
7.4	Chyby v tréninku	52
7.5	Základní pravda o tréninku.....	53
8	Praktická část	55
8.1	Cíle práce.....	55
	Závěr.....	62
	Seznam použitých zdrojů	64
	Seznam grafů	67
	Přílohy	68

Úvod

Kriminalita je problémem celého světa. Neexistuje místo, kde bychom se s ní nesetkali. Přináší negativní vliv do naší společnosti, a to nejen problémem v bezpečnostní a sociální sféře, ale zasahuje i do sféry ekonomické, kulturní a politické. S rychlým vývojem společnosti je téměř nemožné, aby se jedinec za svůj život s nějakým druhem kriminality nesetkal. Nemusí se jednat jen o osobní zkušenosti, ale pravděpodobnost, že se setkáme alespoň s osobou, která byla v kontaktu s obětí kriminality, je poměrně vysoká. Trendem několika posledních let je podle policejních statistik i nárůst útoků na úřední osobu při výkonu služby.

Se zvýšením kriminality narůstá důležitost vědní disciplíny viktimologie. Tato disciplína je jedním z odvětví kriminologie. Zkoumá oběti trestných činů z vědeckého hlediska a dává si za cíl nashromáždit dostatek informací a doporučení, které dále používá v prevenci, jak se nestát obětí kriminality. Pokud už se někdo obětí stane, tak se věda na základě získaných poznatků snaží zajistit spravedlnost a adekvátní postavení v systému trestního práva. S tím souvisí i pojem viktimizace neboli proces, kdy se člověk stává obětí trestného činu. Právě viktimizace je předmětem zkoumání viktimologie. Jedná se například o zkoumání vztahu pachatele a oběti a samotné chování oběti, čemuž bude věnována také část této práce.

Toto téma jsem se rozhodl zpracovat, neboť se 30 let aktivně věnuji bojovým sportům z toho 10 let i jako trenér. Vždy mě zajímalo, zda pravidelný trénink bojových sportů může pomoci při zvládnutí vyhocených situací, v podobě napadení či zajištění případného útočníka. Ve své práci se chci zaměřit na příslušníky PČR. Kteří při výkonu své služby musí čelit zvýšenému riziku napadení a často se dostávají do konfliktu s případným útočníkem.

V teoretické části dojde k vysvětlení, co jsou bojové sporty a jejich rozdělení. Na úvod dojde k vysvětlení pojmů jako jsou viktimologie, nutná obrana, krajní nouze, vymezení zákonných podmínek možné obrany dle trestního zákoníku. Dále se budu zabývat psychologíí útočníka a potencionální oběti, kritérií podle kterých si útočník vybírá své oběti a zásadami chování potencionální oběti na ulici pro vyhnutí se konfliktu s útočníkem. Na závěr popíši strukturu tréninku bojových sportů jak po fyzické tak i mentální stránce.

V praktické části bakalářské práce prostřednictvím dotazníkového šetření a vyhodnocením kazuistik a statistických dat bude zjišťováno, zda výcvik a trénink bojových sportů snižuje riziko napadení uvedených osob. Jako vedlejší cíl práce je

posouzení, jaké bojové sporty jsou nejvhodnější pro možnosti sebeobranu jako součásti viktimologické prevence.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem práce je zjištění vlivu tréninku bojových sportů pro pomoc potencionální oběti lépe zvládnout situaci v případě napadení a ohrožení útočníkem.

V úvodu dojde k popisu náplně bojových sportů, psychologie útočníka a potencionální oběti. Bude zpracován pojem prevence se zaměřením na viktimologickou prevenci, vymezení zákonné podmínky možné obrany dle trestního zákoníku, budou specifikovány bojové sporty a jejich možnosti jako prostředku viktimologické prevence.

V praktické části dojde k výběru kritérií, které bude muset vzorek osob splňovat a výběru vlastního vzorku. Bude vytvořeno dotazníkové šetření, které bude po určitém čase členům výzkumu poskytnuto k vyplnění. V závěru dojde k vyhodnocení všech nashromážděných dat včetně dotazníkového šetření.

2 Viktimologie

Termín viktimologie pochází z latinského slova *victima*, což znamená oběť. Jedná se o relativně mladou vědní nauku, zabývající se vědeckým způsobem obětí trestných činů. *Přesněji můžeme viktimologii definovat jako vědní disciplínu zkoumající zejména psychologické charakteristiky oběti, proces viktimizace, vztah mezi pachatelem a obětí, roli oběti v trestním řízení a v neposlední řadě zabývající se problematikou právní a psychologické pomoci obětem a možnostem ochrany potencionálních obětí před kriminalitou.*¹

Jinými slovy je viktimologie věda, zabývající se oběťmi trestných činů, jejich typologií, předpoklady, jak se můžeme oběťmi stát a jak předcházet tomu, abychom se jimi stali. Neméně důležitá je také zainteresovanost v pomoci obětem z hlediska jejich vyrovnání se s činem, který byl na nich spáchán. Je zde i možnost zapojení oběti do procesu odhalování kriminality. Na začátku 21. století se vyčlenil samostatný obor kriminalistická viktimologie. Tento obor na oběti pohlíží jako na zdroj, který má potřebné informace pro odhalení a objasnění trestného činu. Oběť je nositelka stop, často mezi ní a pachatelem existuje vztah, a právě tyto stopy a vazby jsou předměty výzkumu kriminalistické viktimologie, která na jejich základě vypracuje postupy k usvědčení pachatele. Detailně se zabývá např. rolí oběti při oznamování trestných činů, výsledkem svědků – poškozených, spoluprací s obětí při rekognici apod.

Viktimologie zkoumá zejména následující jevy:

- osoba oběti (její biologické, psychické a sociální vlastnosti)
- vztahy mezi obětí a pachatelem
- proces viktimizace (zejména role oběti v něm)
- role oběti v procesu odhalování, vyšetřování a soudního projednávání věci
- pomoc oběti, způsoby jejího odškodnění a rehabilitace
- ochrana občanů před viktimizací²

¹ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 156. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4.

² Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Viktimologie [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW: <<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Viktimologie&oldid=18670078>>

2.1 Vývoj viktimologie

Se zločiny a zločinností se potýkáme od samého vzniku společnosti. Dlouhou dobu byl ale při vyšetřování trestného činu kladen primární zájem pouze na jeho pachatele. Vlivem toho markantně narůstaly důsledky trestných činů na oběti, kterým se justici, zákonodárci, politiky a ani médiu nevěnovala přílišná pozornost. Díky těmto tragickým důsledkům se začalo postupně poukazovat na to, že dopady na oběti nelze dále přehlížet. *Důležitou roli v tomto procesu hrála média, která se snažila zobrazit například osudy různých lidí poznamenaných neblahými důsledky zločinu, což bylo pro lidi, jako adresáty médiu, nadmíru zajímavé a lákavé. V průmyslově vyspělých zemích rostla kriminalita a pozornost tak poutal zločin, jako původce škod působených nevinným, přičemž nevinní byli i cílem množství teroristických útoků v různých částech světa.*³

Viktimologie prošla za poslední roky důležitým vývojem. Svými názory a teoriemi přispělo k jejímu zdokonalování mnoho odborníků z různých vědních oborů. Vyzdvihnout pouze jednoho by bylo velmi obtížné, ale pokud se budeme bavit o těch nejvýznamnějších, pak to bude určitě americký psychiatr Frederic Wertham, jeruzalémský právník Benjamin Mendelsohn, který byl představitelem viktimologie jako samostatné vědy a ve svých pracích zaměřoval pozornost nejen na oběti trestných činů, ale také na oběti genocidy, pracovních úrazů, přírodních katastrof apod. Dalším velmi významným badatelem v oblasti viktimologického výzkumu byl německý kriminolog Hans von Hentig (*The Criminal and his Victim* 1948), který na rozdíl od Benjamin Mendelsohna považoval viktimologii za specifickou součást kriminologie. Ve svých pracích se zabýval zejména psychologickou a sociální stránkou obětí, s cílem vytvořit jejich typologii. Mimo jiné došel k závěru, že na trestný čin je nezbytné pohlížet jako na vzájemnou interakci oběti a pachatele a že oběť trestného činu se často stává takovouto obětí právě na základě svého vyzývavého chování vůči pachateli.⁴

Viktimologie tedy vznikla jako nová vědní disciplína již v 50. letech 20. století, její skutečný rozvoj však datujeme do 70. let 20. století. V roce 1973 se konalo v Jeruzalémě první mezinárodní viktimologické symposium s cílem obrátit pozornost kriminologů směrem k právům, potřebám a postavení obětí trestných činů. Od té doby

³ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010, s. 322. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁴ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4, s. 172.

se mnohé změnilo. Viktimologickým problémům začala být věnována stále větší pozornost.⁵

2.2 Viktimnost a viktimizace

*Viktimnost ve své podstatě chápeme jako určitou osobní predispozici, náchylnost člověka stát se obětí kriminality. Jinými slovy viktimnost vyjadřuje míru pravděpodobnosti, že se určitý jedinec nebo sociální skupina stane obětí trestného činu.*⁶

Obětí trestného činu se samozřejmě může stát kdokoliv, i přesto pravděpodobnost, že se někdo touto obětí stane, není u všech jedinců totožná. Empirické výzkumy prokázaly, že u některých osob je toto riziko vyšší než u jiných. Predispozice člověka k tomu, aby se stal obětí trestného činu je podle odborníků dána třemi faktory: sociálními, osobnostními a behaviorálními. Sociální faktory, nebo také sociokulturní, jsou vnější faktory, mezi které se řadí především postavení člověka ve společnosti, dosažené vzdělání, postavení v rodině a jeho profese. Všechny tyto faktory nás formují a na základě nich na nás pak společnost pohlíží určitým způsobem. Můžeme tedy říct, že co se týče profesí, tak jsou za rizikové považovány policie, vězeňský personál, ale i obsluha čerpacích stanic. Ve všech zmíněných profesích je zvýšené riziko toho, že se člověk setká přímo či nepřímo s trestným činem. Stejně tak pokud člověk žije například v nefunkční rodině, tak se zde opět zvyšuje riziko toho, že se člověk může stát obětí trestného činu. Druhou skupinou jsou osobnostní faktory, na které mají vliv psychické vlastnosti jedince. Každý z nás máme určité predispozice, například jsme příliš lehkomyšlní nebo příliš důvěřivý, což pak navyšuje riziko stát se obětí znásilnění nebo podvodu. Poslední je behaviorální faktor, tedy způsob chování jedince. Pokud se člověk chová provokativně, stýká se s rizikovými skupinami lidí nebo se vyskytuje na nebezpečných místech, je zde opět větší pravděpodobnost stát se obětí trestného činu.⁷

Zvýšené ohrožení hrozí zejména jedincům, kteří se chovají patologicky, či jinak odchylným způsobem. Zejména jsou-li spojováni s veřejností negativně hodnocenou

⁵ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 11. ISBN 978-80-247-2014-2.

⁶ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, s. 158. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-429-2.

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.

skupinou (pasáci, členové gangu, prostitutky), je pravděpodobnost že se stanou obětí trestného činu mnohonásobně vyšší.⁸

Výzkumy prokázaly důležitou souvislost mezi viktimizací a určitými biosociálními a psychickými charakteristikami oběti:

- věk oběti: mladí jedinci se stávají obětmi především násilné kriminality častěji než příslušníci střední a staré generace. Je to dáno především jejich celkově neopatrným až nebezpečným způsobem života.
- profese oběti: kriminogenní potenciál se zvyšuje, pokud jedinec pracuje s penězi, v místech vázaných na konzumaci alkoholu či vykonává práci v nočních hodinách. Konkrétně se jedná například o taxikáře, policii a průvodčí. V poslední době ale i o učitele, zdravotníky a pracovníky sociálních služeb.
- sociální charakteristika oběti: příslušnost k určité rizikové skupině sebou nese vyšší míru viktimnosti (např. příslušníci etnických či náboženských menšin, homosexuálové, drogově závislí, prostitutky, gambleři, členové gangu, osoby zapojené do světa zločinu apod.)
- některé psychické vlastnosti: zvýšená agresivita, lehkomyšlnost, dobrodružnost, nekritická důvěřivost
- somatickými a psychickými hendikepy se oběť odlišuje od společnosti a přitahuje tak na sebe pozornost (např. mentální retardace apod.)

V procesu **viktimizace**, tedy procesu, kdy se potencionální oběť stává obětí skutečnou, sehrává hlavní roli pachatel. Proces je velmi komplikovaný a často při něm dochází k psychické újmě oběti, která musí čelit změti stresujících událostí bez předchozí možnosti se na tyto události předem připravit. Pro oběť je to velmi náročné období a je velmi složité se s událostmi racionálně vyrovnat.⁹

Viktimologie se zabývá třemi konkrétními problémy procesu viktimizace, kterými jsou vztah pachatele a oběti, chování oběti a míra (index) viktimnosti, který vyjadřuje procentuální podíl obětí na určitý počet obyvatelstva vymezeného území.¹⁰

Chování oběti: způsob, jakým se oběť chová před, v průběhu a po spáchání trestného činu ovlivňuje samotný průběh vyšetřování. Velmi záleží, jak oběť

⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.

⁹ NOVOTNÝ, O. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, s. 142. ISBN 80-7357-026-2.

¹⁰ NOVOTNÝ, O. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, s. 143. ISBN 80-7357-026-2.

spolupracuje s vyšetřovateli, což může vézt až k odhalení a usvědčení pachatele. Na druhou stranu je ale zainteresovanost do procesu rizikem pro újmu, která z této činnosti může vzniknout.

Vztah oběti s pachatelem: většinou mezi obětí a samotným pachatelem existuje vztah, který ovlivňuje celou viktimizaci. Může se jednat o členy domácnosti, milence či obchodní partnery. V tomto případě mluvíme o subjektivním vztahu. Druhou variantou je vztah objektivní, kam se řadí například sousedské vztahy. Náplň těchto vztahů může figurovat i jako samotný motiv pro spáchání trestného činu. Jako příklad lze uvést problémy v domácnosti, manželství či neshody na pracovišti, které přerostou z nenávisti až třeba k vraždě.

Míra viktimizace: Díky měření počtu obětí sledují odborníci vývoj a dynamiku viktimizace. Tento kvantitativní údaj je cenný jak v historickém vývoji, tak také při mezinárodním srovnávání. Vždy ale musíme počítat s tím, že se některé osoby stávají oběťmi opakovaně.¹¹

2.2.1 Viktimologická prevence

Jako ve většině případů, je i zde důležitá prevence. Viktimologická prevence je postavena na konceptu bezpečného chování. Je to chování, které vychází z psychické připravenosti případných obětí v různých kriminálních situacích. Z podstaty prevence je jejím hlavním cílem předcházet trestné činnosti za aktivní účasti obětí. V praxi to pak znamená, že jsou pořádána individuální i skupinová poradenství ze strany zdravotníků, právníků i psychologů. Velký přínos zaznamenávají taktéž nejrůznější kurzy zabývající se touto tematikou. *Může se jednat o kurzy sebeobrany, kurzy první pomoci či další aktivity, jejichž účelem je informovat občany, a to zejména děti o kriminalitě a nebezpečí s ní spojeném. Jedná se o jakousi osvětu, která má oslovit co největší okruh adresátů a tím přispět k eliminaci kriminogenních situací. Viktimologická prevence v sobě kombinuje prvky a využívá metody situační i sociální prevence v závislosti na míře ohrožení.*¹²

¹¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 186. ISBN 978-80-7357-377-5.

¹² NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 188. ISBN 978-80-7357-377-5.

2.2.2 Prevence kriminality

Jak už bylo řečeno, kriminalita je sociálně patologický jev, který provází lidstvo od jeho vzniku a ve všech etapách vývoje. Negativně narušuje vývoj společnosti a způsobuje značné materiální i finanční škody. Je to problém, který se netýká pouze jednotlivců, ale zasahuje do sociální, kulturní, bezpečnostní, ekonomické i politické sféry života celé společnosti. Je velice pravděpodobné, že se každý z nás za svůj život s kriminalitou, ať už přímo, nebo nepřímo, setká. S tím vyvstává nutnost poskytnout společnosti prevenci. Aby byla prevence co nejúčinnější, musí se sáhnout do řad odborníků a orgánů zainteresovaných do boje proti kriminalitě a dalších protispolečenských činností. Společným cílem všech účastníků je stabilizace, snižování kriminality, poskytování dostatečné ochrany života, zdraví a majetku jednotlivců. Vedle kriminality se stále více setkáváme také s drogovou závislostí, prostitucí, alkoholismem a dalšími jevy, které mají na samotnou kriminalitu značný vliv. Dochází k celkové provázanosti, jelikož sociálně nežádoucí jevy se obvykle nevyskytují samostatně. Například drogová závislost často vede k majetkové kriminalitě. Z toho vyplývá, že kriminalitou se nelze zabývat izolovaně, ale při její prevenci je důležité zohledňovat i ostatní jevy.¹³

Prevence kriminality, která by měla působit před spácháním trestného činu nebo před jeho recidivou se netýká jen orgánů činných v trestním řízení, ale také dalších státních a samosprávných orgánů, nestátních institucí, právnických či fyzických osob.¹⁴

Právník Josef Zapletal vnímá danou problematiku prevence jako pokus zamezit trestné činnosti ještě před jejím započítím, nebo před jejím pokračováním. Patří sem všechny aktivity, které směřují k předcházení páchaní trestných činů, ke snižování jejich výskytu prostřednictvím zamezení páchaní, nebo neutralizací příčin jejich vzniku.

Patří sem opatření, jejichž cílem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality: ať již působením na potencionální pachatele a oběti trestných činů nebo omezením kriminogenních příležitostí.¹⁵

¹³ GAŠPIERIK, L. 2005. *Prevencia kriminality*. Žilina: Žilinská univerzita, 2005, s. 109. ISBN 808-870-768-4.

¹⁴ GAŠPIERIK, L. 2005. *Prevencia kriminality*. Žilina: Žilinská univerzita, 2005, s. 109. ISBN 808-870-768-4.

¹⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 8. ISBN 978-80-7357-376-8.

2.2.3 Klasifikace prevence

Primární prevence je nejširším pojetím prevence, která se zaměřuje na celou společnost, její instituce a jednotlivce. Jedná se o nepřímou strategii prevence kriminality, což znamená, že jejím hlavním záměrem není omezování kriminality. Primární sociální prevence je zaměřena především na zlepšování životních podmínek, materiálních i sociálních, na péči o správné fungování všech aktivit, jejichž cílem je zlepšení životní úrovně celé společnosti. Za primární situační prevenci považujeme informační, technická, ekonomická nebo organizační opatření, která vedou k dosažení vyšší bezpečnosti na území celého státu. Cílem primární prevence viktimmnosti je systematicky informovat veřejnost o ohrožení kriminalitou, aby se obecné povědomí co nejvíce přibližovalo realitě.¹⁶

Sekundární prevence je na rozdíl od primární prevence přímou prevencí kriminality, která se zaměřuje na práci s rizikovými skupinami nebo jednotlivci, a na ochranu majetku, který je frekventovaným objektem kriminální činnosti. Jejím cílem je vyhledat kriminálně rizikové jedince, tedy narkomany, bezdomovce, alkoholiky či dlouhodobě nezaměstnané, a poskytnout jim poradenskou informační činnost nebo programy profesní přípravy. Sekundární situační prevence je téměř totožná se situační primární prevencí. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že sekundární prevence se zabývá eliminováním kriminogenních situací na nejvíce rizikových místech nad rámec prevence primární. Sekundární prevence viktimmnosti je adresována jednotlivcům a sociálním skupinám, kteří jsou kriminalitou ohroženi bezprostředně a je u nich tedy reálné riziko viktimizace.¹⁷

Terciární prevence se řadí taktéž do přímé strategie prevence kriminality. Zaměřuje se na skupiny a jednotlivce, kteří se již dopustili trestné činnosti, nebo se stali jejími oběťmi. Jejím hlavním cílem je předcházení kriminální recidivě u pachatele a viktimologické recidivě u oběti. Snaží se působit tak, aby se trestná činnost již neopakovala. Prostředky a formy terciární sociální prevence jsou obdobné jako u sekundární prevence. Jejimi adresáty jsou však pachatelé, kteří mají být reintegrovaní do společnosti a sociálně rehabilitováni.¹⁸

Viktimologická prevence je vedle sociální a situační prevence součástí preventivních strategií.

¹⁶ VEČERKA, K. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997, s. 7. ISBN 80-85821-48-6.

¹⁷ VEČERKA, K. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-48-6.

¹⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 202. ISBN 978-80-7357-377-5.

Viktimologická prevence vychází z konceptů bezpečného chování, diferencovaného na základě psychické připravenosti ohrožených osob a rozmanitých kriminálních situací. Jejím cílem je předcházet trestné činnosti za aktivní účasti potencionálních obětí. V praxi nacházíme její uplatnění jednak v rámci individuálního i skupinového zdravotního, právního a psychologického poradenství, pozitivní přínos je spatřován také v nejrůznějších kurzech. Může se jednat o kurzy sebeobrany, kurzy první pomoci či další aktivity, jejichž účelem je informovat děti i dospělé o kriminalitě a nebezpečí s ní spojeném. Jedná se o jakousi formu osvětové činnosti, která má oslovit co největší okruh adresátů a tím přispět k eliminaci kriminogenních situací. Viktimologická prevence v sobě kombinuje prvky a využívá metody situační i sociální prevence, a to v závislosti na míře ohrožení na primární, sekundární a terciární úrovni.¹⁹

Situační prevence je založená na zkušenosti. Předpokládá se, že určité druhy kriminality se pojí k určité době, místu a okolnosti. Kriminologové se snaží minimalizovat vznik kriminality prostřednictvím fyzické a technické ochrany a režimovými opatřeními.

Sociální prevence se věnuje dopadu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek na člověka. Pomáhá lidem začlenit se do společnosti a minimalizovat příčiny, kvůli kterým by mohli začít páchat trestnou činnost. Sociální prevence je součástí sociální politiky.²⁰

2.2.4 Nutná obrana a krajní nouze

Základní poučkou v situaci, kdy se musíme vypořádat s rizikem, je fakt, že bychom měli být schopni odhadnout své fyzické, psychické i taktické předpoklady k účinné obraně. *Nicméně každý zájemce o bojové sporty a bojová umění by se měl seznámit s některými paragrafy trestního zákoníku. Znalosti chvatů a hmatů nám při napadení dávají určitou výhodu k jeho odvrácení než člověku bez znalostí bojových umění. V případě, že se osoba dostane do takové situace a ovládá prvky bojového umění, bude na ni přihlíženo přísněji než na osobu, která tyto znalosti nemá (viz. § 29 Nutná obrana).*²¹

¹⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 188. ISBN 978-80-7357-377-5.

²⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETA, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 189. ISBN 978-80-7357-377-5.

²¹ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 121. ISBN 978-80-246-2018-3.

Okolnosti vylučující protiprávnost určují, kdy chování člověka, které by za normálních podmínek bylo označeno za protiprávní, jedná tak, že se ve skutečnosti trestního činu nedopustí. Trestní zákoník uvádí pět okolností vylučující protiprávnost.

Jsou jimi:

- Krajní nouze
- Nutná obrana
- Svolení poškozeného
- Přípustné riziko
- Oprávnění použití zbraně

Nutná obrana

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.²²

Nutná obrana je upravena v Trestním zákoníku/ Část první/ Hlava III/ §29.

V případě jednání v nutné obraně musí být splněny následující objektivní podmínky:

- přímo hrozící nebo trvajícím útok,
- útok směřuje proti zájmu chráněnému trestním zákoníkem,
- nejde o nutnou obranu, jestliže byla obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Pachatel při nutné obraně si je vědom existence těchto objektivních podmínek a má vůli za jejich existence jednat. Jednání v nutné obraně není nebezpečné pro společnost, naopak je žádoucí, protože vlastně nahrazuje zásah veřejné moci. Jednání v nutné obraně není protiprávní, není tedy ani trestným činem.

Nutná obrana předpokládá odražení útoku, přímo hrozícímu na zájem chráněný trestním zákonem, ale nesmí být zjevně nepřiměřená útoku.²³

- ten, kdo útok odvrací, nahrazuje zásah veřejných orgánů

²² *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2010-, s. 19. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

²³ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 121. ISBN 978-80-246-2018-3.

- útok musí přímo hrozit nebo trvat, aby šlo oprávněně předpokládat, že útok nastane
- není nutno čekat, až k útoku dojde, ale je nutné správně vyhodnotit situaci, že k útoku dojít může
- obrana nesmí být předčasná, nestačí pouze plané výhrůžky a gesta útočníka
- útok nesmí být jen hypotetický
- při posouzení přímo hrozícího útoku je zásadní krácení vzdálenosti útočníkem k obránci
- o nutnou obranu se nejedná, pokud útok už skončil a jednání by tak mělo charakter odplaty
- cílem nutné obrany je útok odvrátit a ukončit

Podmínky nutné obrany:

- Aby mohlo být jednání posuzováno jako nutná obrana, musí útok na zájem chráněný trestním zákonem trvat nebo bezprostředně hrozit. Pokud by útok skončil, tak jakékoliv jednání by bylo možno posuzovat jako odvetu a už by se nejednalo o nutnou obranu.
- Obrana musí být zcela přiměřená útoku. Způsob útoku zahrnuje zejména osobu útočníka, nebo více útočníků, způsob provedení útoku, použité prostředky. Napadený by měl sám dle sebe posoudit přiměřenost způsobu své obrany.²⁴

Pojem „zcela zjevně“ je to co očividné a nepochybné, musí jít o hrubý nepoměr. Napadený může způsob a intenzitu útoku posoudit podle prostředků, které má útočník při sobě, nebo které použije k útoku. Obránce většinou nemá stejné prostředky ke své obraně a nemůže si je ani vybírat. Použije to, co má při sobě, ale záleží, jakým způsobem tyto prostředky použije.²⁵

Úmysl v případě zneužití bojových umění pro násilný trestný čin

²⁴ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 121-122. ISBN 978-80-246-2018-3.

²⁵ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 123. ISBN 978-80-246-2018-3.

Pokud člověk ovládá bojové umění a použije ho ke zranění nebo dokonce zabití druhé osoby, může mu být soudem prokázáno úmyslné zavinění i v případě, že zranění či smrt způsobit nechtěl. Tímto se zabýval Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 9.12. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1424/2015. Tam stanovil, že pokud ovládáte bojová umění, která poté užijete ke způsobení škody jinému, je takové jednání minimálně v úmyslu eventuálním (nepřímým) ve smyslu ustanovení §15 odst. 2 zákona č. 40/2009 sb., trestní zákoník. A to z toho důvodu, že osoba znalá bojových umění má být minimálně srozuměna s následky svého jednání. Výše uvedené má pak samozřejmě nepříznivý dopad ohledně větší trestní odpovědnosti. Mohou vám totiž klást za vinu spáchání úmyslného trestného činu, jako je např. vražda či ublížení na zdraví, které je spojeno s vyššími trestními sazbami, než např. ublížení na zdraví z nedbalosti, které by vám mohlo být kladeno za vinu v případě, že byste neovládali bojová umění a zavinění by bylo prokázáno pouze formou nedbalosti.²⁶

Krajní nouze

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak nebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.²⁷

Krajní nouze je upravena v Trestním zákoníku/ Část první/ Hlava III/ §28

V případě jednání v krajní nouzi musí být splněny následující objektivní podmínky:

- odvracení nebezpečí, které hrozí zájmu chráněnému trestním zákonem,
- nebezpečí hrozí přímo, bezprostředně,
- nebezpečí nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak,
- způsobený následek nesmí být zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil,
- ten, komu nebezpečí hrozilo, neměl povinnost je snášet.

Pachatel při krajní nouzi si je vědom existence těchto objektivních podmínek a má vůli za jejich existence jednat. Při krajní nouzi dochází ke střetu dvou zájmů

²⁶ Advokátní kancelář Klvačová [online]. © 2016 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.brno-advokati.com/>

²⁷ Trestní předpisy: redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2010-, s. 19. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

*chráněným trestním právem. Jednomu z těchto zájmů hrozí porucha, která může být odvrácena pouze poruchou druhého zájmu. Zásahy do sfér třetích, nezúčastněných osob jsou přípustné.*²⁸

Jednání v mezích krajní nouze může být klasifikováno např., když půjde osoba večer po ulici a všimne si, jak parta výrostků bije a okrádá bezbranného člověka. Ze země sebere dlažební kostku a rozbije výlohu obchodu se zlatem, vedle kterého se právě nachází, protože tuší, že zde bude instalováno akustické zařízení, které bude hlasitě houkat, čímž způsobí poplach a parta útočníků svého jednání zanechá. Dále tím vzbudí pozornost a může být přivolána pomoc. Zde byla způsobena škoda třetí osobě, jež neměla s touto situací nic společného, ale díky jednání v krajní nouzi nebude za způsobenou škodu ten, co ji způsobil, odpovědný. V krajní nouzi se vždy jedná o odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí. Nebezpečí může mít podobu živelné pohromy, napadení zvířetem či nebezpečným lidským jednáním. Pokud si porovnáme nutnou obranu a krajní nouzi, pak vidíme, že nutná obrana je speciální případ, kde figuruje reálný útok. Konkrétně úmyslné protiprávní jednání člověka, které vykoná pro svou ochranu. Škoda zde nevzniká komukoli, jako v případě krajní nouze, ale vzniká pouze útočnickovi. Při nutnosti spáchat škodu si musí být útočník vědom toho, že škoda nesmí být v hrubém nepoměru ke škodě hrozící útokem. U nutné obrany není požadavek respektování pravomocí, jako je tomu u krajní nouze. Stejně tak požadavek nebezpečí snášet. Naopak společnou věcí je, že v případě krajní nouze i nutné obrany je totožný okruh ohrožených zájmů. V obou případech nebezpečí či útok přímo hrozí nebo trvá a oprávněn ke krajní nouzi nebo nutné obraně je každý.²⁹

*Důvodem privilegování nutné obrany je nejen zájem na okamžité reakci veřejnosti proti útoku (nutná obrana vlastně nahrazuje akci veřejných orgánů), ale také zájem na tom, aby nedocházelo k nenahraditelným újmám na životě, zdraví i majetku.*³⁰

Za útok je možné považovat pouze úmyslné protiprávní jednání. Útoky dětí, choromyslných osob a obranu proti nim je třeba chápat jako jednání v krajní nouzi.

Obrana – existuje několik způsobů obrany. Nejčastěji se setkáváme s tzv. blokováním, uvolněním z úchopu nebo krytím útočných technik. Ve všech způsobech převazuje odvrácení útoku pomocí rukou, předmětů, ale i zvířete. Důležité je

²⁸ JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016, s. 258. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

²⁹ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 122-123. ISBN 978-80-246-2018-3.

³⁰ JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016, s. 265-266. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

vědět, že jako nutnou obranu se nepovažuje jen ochrana vlastních zájmů, ale také zájmů další osoby či dalších osob. Pokud uvidíme na ulici někoho, jak napadá nevinnou osobu, bude se jednat o pomoc v nutné obraně.³¹

Pro cíl bakalářské práce nejsou ostatní okolnosti vylučující protiprávnost stěžejní, přesto je uvádím pouze pro ucelený přehled.

Svolení poškozeného

*Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.*³² Svolení poškozeného je upraveno v Trestním zákoníku/ Část první/ Hlava III/ §30

Přípustné riziko

*Trestní čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebylo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.*³³ Přípustné riziko je upraveno v Trestním zákoníku/ Část první/ Hlava III/ §3.

Oprávnění použití zbraně

*Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.*³⁴ Oprávnění použití zbraně je upraveno v Trestním zákoníku/ Část první/ Hlava III/ §32

³¹ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2018-3.

³² *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2010-, s. 19. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

³³ *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2010-, s. 19. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

³⁴ *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2010-, s. 19. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

3 Bojové sporty

Nejčastěji se jednotlivé druhy boje rozdělují na základě technik a zbraní, které jsou v nich používány. V rámci bojových aktivit lze však také rozpoznat různý smysl, který je v nich sledován. Základem je japonská kultura, která značně ovlivnila způsob boje v euro-americkém kulturním kontextu. V kategorizaci používání různých pojmů (bojová umění, bojové sporty, boj z blízka atd.) je jistá nepřehlednost a autoři jim dávají jiné významy.³⁵

Boj z blízka je pragmatickým využitím bojových technik k boji z bezprostřední vzdálenosti mezi dvěma či více protivníky s jednoznačným cílem překonání protivníka. Jedná se o pružně reagující oblast bojových aktivit, která je neustále prověřována válečným prostředím a na základě tohoto prověřování měněna.³⁶

Bojové umění je soustava postupů nebo tradic, které učí, jak se chovat v boji s protivníkem. Muže se jednat o boj beze zbraně (jako např. karate, tae kwon do, aikido nebo brazilské jiu jitsu) nebo boj se zbraní (např. kung-fu, kendó, kobudo apod.). Nejčastěji se jedná o zbraně tradiční, tedy tyč, kopí, meč, tonfa apod., nikdy se ale nejedná o střelné zbraně. To, co odlišuje bojová umění od běžného rvaní, je ucelený systém bojových technik. Důležitou součástí jednotlivých systémů bývá kromě fyzické přípravy také příprava duševní. Tato příprava zahrnuje dechová cvičení, meditace, případně může být spojována s nějakým náboženstvím. Bojová umění jsou velkou měrou cílena k výcviku bojových technik pro účely boje v souvislosti s etickými kodexy, ale do značné míry mají také za cíl výchovu samotného jedince. Bojová umění jsou základem bojových cest a bojových sportů.³⁷

Bojové sporty mají daná a pevná pravidla, která je potřeba dodržovat. V tom se neodlišují od jakéhokoliv jiného sportu. Jelikož právě v bojových sportech dochází častěji k vyhroceným situacím, je na dodržování pravidel dán velký důraz. Bojovníky často krotí rozhodčí, který chrání především jejich zdraví a musí postupovat podle předepsaných postupů.³⁸

³⁵ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 9. ISBN 978-80-246-2018-3.

³⁶ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 9. ISBN 978-80-246-2018-3.

³⁷ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 9. ISBN 978-80-246-2018-3.

³⁸ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 10. ISBN 978-80-246-2018-3.

Rozdíl mezi bojovým uměním a bojovým sportem je především v jejich záměru. Zatímco cílem bojového umění je mimo jiné dlouholetý duševní trénink, tak záměrem bojového sportu je porazit soupeře a zlepšit si osobní výkon. K bojovým sportům tak patří rivalita, rychlé pohyby, taktika, ale také velká dávka sebekontroly. Trénink je zaměřen na fyzickou i psychickou přípravu, aby sportovec dokázal vydržet déle, než jeho soupeř. Sportovci většinou trénují proto, aby se dokázali zviditelnit jak na domácích, tak mezinárodních amatérských a profesionálních soutěžích, trénují pro dosažení určitého sportovního cíle.

Bojové sporty používají různé postupy, jak dosáhnout vítězství nad soupeřem a pak se od sebe liší různým důrazem na jednotlivé složky zápasu:

- údery (např. box)
- kopy (např. kickbox, MMA, K-1, thajský box)
- páky, úchopy, podmetry, porazy (např. zápas, MMA, wrestling, brazilské jiu jitsu)
- taktika

Bojové sporty a bojová umění jsou definice, o kterých lze říct, že jsou to zejména pohybové systémy, které se rozvinuly ze starých způsobů boje, které se dnes uplatňují jako součást životní cesty, pro sport, sebeobranu nebo je jejich cílem zachovat tradice a kulturní dědictví. Bojová umění se od bojových sportů liší především vnitřním obsahem, svojí filozofií a také smyslem cvičení. Z hlediska času jsou v bojových sportech a uměních důležitější cíle dlouhodobé před krátkodobými.

- Bojové sporty a umění plní v životě praktikantů různé funkce, z mnoha můžeme vybrat technickou, brannou, taktickou, morální, sebevýchovnou, sociální a zdravotní. Funkce vypovídají o tom, proč se bojové sporty cvičí.³⁹

Funkce bojových sportů se dělí na tyto 3 základní:

- **Tělesná funkce:** je nejviditelnější částí. Jde o rozvoj pohybových schopností, které jsou důležité pro konkrétní bojový sport i pro rozvoj technických prostředků bojového sportu.
- **Duševní složka:** je spojena se způsobem uplatňování fyzických projevů bojového sportu v praxi, kdy se adept musí postavit soupeři. Bojové sporty a umění pomáhají hledat vnitřní klid, vyrovnanost s vnějšími podmínkami.

³⁹ REGULI, Z. *Úpolové sporty: distanční studijní text*. V Brně: MU FSpS, 2005. ISBN 80-210-3700-8.

- **Sociální složka:** je rozvíjena, jelikož se cvičí společně s jinými lidmi, je důležitý i rozvoj sociální. Kontakt s druhým člověkem přináší informace a je nejstarším způsobem komunikace.⁴⁰

V této kapitole bych chtěl poskytnout přehled nejběžnějších disciplín bojových sportů.

3.1 MMA / *Mixed Martial Art* – Smíšená bojová umění

MMA spočívá v kombinaci různých bojových stylů jako jsou například: thajský box, savate, karate, judo, zápas, sambo a brazilské jiu-jitsu.

Jedná se o plnokontaktní bojový sport, ve kterém nefigurují žádné zbraně. Podstatou jsou údery, chvaty, boj ve stoje i na zemi a správné použití bojových technik z různých bojových sportů i bojových umění.

MMA je mladý sport, který vznikl na konci 20. století. Původně bylo jeho cílem nalézt nejúčinnější způsob boje mezi bojovými sporty a uměními. Šlo především o vyzkoušení technik ve skutečných situacích neozbrojeného střetu. V dnešních smíšených bojových uměních jsou bojovníci připravováni ve všech třech úrovních boje – boj v postoji, zápas a boj na zemi. Nejčastěji se bojuje v oktagonu, což je osmiúhelník vyplněný pletivem, proto se mu často také říká klec. Nebo se využívá klasický boxerský ring, který je ale pro účely MMA upraven. Bojuje se na omezený počet kol s přesně daným časovým limitem. Povinné chrániče tvoří MMA rukavice, chránič zubů a suspensor. Je několik způsobů, jak dosáhnout vítězství – knockout (K.O), vzdáním soupeře (submission), zastavení rozhodčím (technické K.O.), vážnější zranění, které znemožňuje pokračování v zápase (injury) nebo výhra na body (unanimous decesion). I když se pravidla od každé profesionální soutěže mění, jsou skoro ve všech pravidlech zakázány údery do genitálií, píchání do očí, údery do temena hlavy nebo páky na malé klouby jako jsou prsty.

Na dodržování pravidel dohlíží rozhodčí, který je přítomný v oktagonu po celý zápas. Zpoza oktagonu vše sledují bodový rozhodčí, kteří po uplynutí limitu, bodují jednotlivá kola a tím rozhodnou ve prospěch jednoho z bojovníků.⁴¹

MMA je fenomén posledních třech desetiletí, ovšem jeho počátky sahají až do 7. století př. n. l., kdy se v antickém Řecku začal trénovat ultimátní boj, kterému se

⁴⁰ REGULI, Z. *Úpolové sporty: distanční studijní text*. V Brně: MU FSpS, 2005. ISBN 80-210-3700-8.

⁴¹ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Smíšená bojová umění [online]. c2021 [citováno 24. 03. 2021].

*říkalo Pankration. Pankration byl s jistými omezeními povolen i na Olympijských hrách. Jednalo se o vojenský bojový systém, ve kterém se kombinoval starověký box a zápas.*⁴²

Tento bojový sport je komplexní, trénink zahrnuje všechny aspekty boje, jak ve stoje tak na zemi. Jelikož potencionální útočník může provést jakýkoliv útok na jakoukoliv část těla, tak díky tomuto sportu jsou příslušníci Policie ČR připraveni na všechny možnosti, neboť při svých služebních zákrocích neví, jak pachatel zareaguje a jak zaútočí.

3.2 Thajský box / Muay Thai

Muay thai známé též jako thajský box, je thajské plnokontaktní bojové umění. V roce 2000 celosvětová organizace IFMA vytvořila veřejný jednotný název Muay thai pro tento bojový sport tak, aby byl v souladu s jinými sporty a nebyl vázán na zemi vzniku (Thajsko). Tento bojový sport vznikl zřejmě během neustálých bojů Thajců se sousedními kmeny Barmánců, Khmérů a Vietnamců. Správně zvládnutá technika boje může proti muži poskytovat velké výhody tomu, kdo ji uměl nejlépe. Vyvinulo se z bojového umění Muay Boran a má více než tisíciletou tradici. Největší popularitu si tento způsob boje získal u válečníků, jimiž byla osídlena území dnešního Thajska. Po uklidnění válečných konfliktů se souboje odehrávaly převážně na tržištích. Později začali vznikat specializované stadiony a zápasy se přesunuly do klasického ringu.⁴³

*Jedná se o jeden z nejtvrdějších bojových sportů. Jsou povoleny údery lokty a koleny. Každý zápas začíná tradičním zahajovacím ceremoniálem vai-kru. V novodobé historii byl tento sport upraven několika pravidly, které zajišťují ochranu jednotlivých sportovců při zápasech. Aby zápasník dosáhl nejvyššího stupně účinnosti úderu a kopu, je nutné sladit napětí a uvolnění svalů s nádechem a výdechem. Nelze také opominout, že téměř všechny kopy a údery jsou spojeny s rotací těla a boků. V thajském boxu jsou povoleny veškeré kopy a údery na celé tělo, dále jsou povoleny údery loktem a kolenem, jsou dovoleny klinče a strhy na zem. Jsou zakázány údery a kopy do genitálií, na temeno hlavy a na celou páteř.*⁴⁴

⁴² GRMELA, M. *Vývoj a současný stav v Mixed Martial Arts v České republice*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

⁴³ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 74. ISBN 978-80-246-2018-3.

⁴⁴ REBAC, Z. *Thajský box: plnokontaktní bojový sport z Asie*. Praha: Naše vojsko, 1994. Mozaika (Naše vojsko). ISBN 80-206-0444-8.

Pro příslušníky Policie ČR je tento bojový sport vhodný zejména při napadení útočníkem ve stísněném prostoru. Policista může útočníka zajistit a dostat pod kontrolu pomocí klinčů a úderů loktem nebo kolenem, což je pro tento sport typické.

3.3 Kickbox

Kickbox nebo také kickboxing je bojový sport, ve kterém se využívají jak techniky z východních bojových umění, tak i techniky ze západních bojových sportů. V kickboxu se zápasí ve stoji, zápasení na zemi je zakázané. Pokud jeden ze zápasníků spadne, tak se zápas přeruší, do té doby, než zápasník vstane a je schopen pokračovat (do té doby je obvykle počítán).⁴⁵

Kickbox lidé provozují buď jako plnokontaktní sport (full contact) nebo jako zlepšení zdravotního stavu a tělesné i duševní pohody. V případě plnokontaktního sportu mají na sobě bojovníci speciální trenýrky a ochranné vybavení zahrnující: chránič zubů, omotávky rukou (bandáže), boxerské rukavice 10 - oz., suspensor, chránič holení a nártů. Zápasí se na předem počet stanovených kol po dvou minutách. Amatérské zápasy jsou většinou na 3 kola po 2 minutách a profesionální zápasy jsou na 5 až 12 kol po 2 minutách. Povoleny jsou pouze údery a kopy na horní polovinu těla (od pasu nahoru), pouze výjimku má kickbox lowkick, kde jsou povoleny kopy na stehna.⁴⁶

Policisté se díky tréninku kickboxu naučí útočníka udržet na vzdálenost pomocí kopů nebo úderu a zároveň se naučí obranu proti tomuto napadení.

3.4 Box

Box nebo také boxing či zastarale rohování, je pěstní souboj dvou soupeřů s podobnou hmotností. Boxeři se snaží pěstními údery zasáhnout povolenou část těla a hlavy. Pro vítězství musí boxer získat buď bodovou převahu, nebo soupeře knokautovat. Boj probíhá v ringu pouze ve stoje. Jakmile se boxer po úderu dotkne země jinou částí těla, než jsou chodidla, nebo leží v provazech ohraničujících ring, začne odpočítávání ze strany rozhodčího. Odpočítává se 10 sekund a do té doby musí boxer vstát, jinak je

⁴⁵ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 46. ISBN 978-80-246-2018-3.

⁴⁶ STANĚK, O. *Kickbox*. Praha: Naše vojsko, 1996. Mozaika (Naše vojsko). ISBN 80-206-0511-8.

souboj ukončen. V boji hodnotí pouze údery, které nejsou blokovány nebo zachyceny soupeřem a dopadnou přímo nebo švihem, kloubovou částí sevřené rukavice, na přední nebo postranní část hlavy nebo těla od pasu výše.⁴⁷

Tento sport je pro příslušníky Policie ČR nejméně využitelný, protože se jedná pouze o údery rukou. Techniky boxu jsou zahrnuty v ostatních sportech např. MMA, kickbox nebo thajský box.

3.5 Zápas / Wrestling

Zápas nebo také wrestling je individuální úpolový sport, který ať už v rituálních, či v bojových formách provází lidstvo od počátku civilizace a se kterým se můžeme setkat ve světě v mnoha podobách. Zápas patří historicky k nejstarším sportům lidské společnosti. Svědčí o tom jeden ze zpěvů mystické Homérovy Iliady a nálezy kreseb zápasících sportovců v Egyptě z let 3200-2400 př. n. l. Zápas byl také trvalou součástí starověkých olympijských her a samozřejmě součástí her novodobých.⁴⁸

Cílem zápasu je vyřadit protivníka z dalšího boje, což je většinou reprezentováno donucením protivníka dotknout se určitou částí těla zápasště (podlahy) nebo vytlačení z něj. Mluvíme o zápasu pak nejčastěji o zápase řecko-římském a volném stylu. Tyto formy zápasu jsou součástí olympijského programu. Nejznámější pravidla jsou následující: Odpočítání – udržet soupeře lopatkami na zemi po dobu tří sekund. Odklepání – při držení soupeře ve specifické páce a donutit ho vzdát se (soupeř odklepe rukou). Zakázány jsou nedovolené chvaty, páky, údery a kopy.⁴⁹

Wrestling je využitelný pro policisty, že se naučí využít energii útočníka při těsném kontaktu. Dokáží pachatele hodit na zem, tam ho udržet do té doby, než mu kolega nasadí pouta.

⁴⁷ MIŇOVSKÝ, F. *Box*. 1. vyd., Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0830-5.

⁴⁸ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 79. ISBN 978-80-246-2018-3.

⁴⁹ Otevřená encyklopedie: Zápas [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021].

3.6 Judo

Judo (japonsky džudó, doslova jemná cesta) je styl japonského bojového umění a velmi rozšířený úpolový sport, v němž jde o překonání soupeře fyzickou silou za užití techniky a taktiky. Kontakt mezi oběma soupeři je prostřednictvím úchopu za oděv (kimono) nebo přímým úchopem za končetiny nebo trup.⁵⁰

Judo, celý název Kudokan Judo, vzniklo z několika škol, které vyučovaly sebeobranu neozbrojeného člověka v tehdejší pojetí. Sebeobrana řešila skutečné bojové situace, které vznikaly při boji muže proti muži. Úspěšné provedení technik pak skončilo smrtí útočníka nebo jeho destruktivním poškozením, zlomeniny, vykloubeniny atd. Cílem juda je mít možnost volby, zda při úspěšně provedené obraně útočníka poraním nebo nad ním pouze získám kontrolu a vysvětlím mu marnost jeho počínání. Tomuto cíli odpovídá i skladba technik *waza*. Kolébkou juda je Tokio v Japonsku.⁵¹

Zápas juda probíhá na žíněnce zvané Tatami. Zápasí zde závodníci jedné věkové a váhové kategorie za dohledu jednoho hlavního rozhodčího a dvou dalších pomocných rozhodčí vedle žíněnky. Pracuje se zde také s časomírou, která stopuje čas zápasu a zapisuje body dosaženého závodníka. Nalezneme ji také vedle žíněnky. V judu se body získávají za to, provede závodník techniku správně a tím se mu podaří soupeře hodit na záda nebo jej udržet na zádech, uškrtnit, upáčit až do jeho odplácání. Během zápasu se může jeden ze závodníků vzdát, a to buď odplácáním na soupeře nebo žíněnku. Trestné body lze získat za zakázané techniky, za vyhýbání se boji nebo za pasivní vedení boje.⁵²

Trénink juda můžou policisté využít při svých hodinách výcviku zdokonalením strhů útočníka na zem s nasazením různých pák na ruku nebo nohu. Nevýhodou juda je, že nepoužívá obranu proti úderům nebo kopům. Judo využívá techniky chycení za oděv a strnutí na zem.

⁵⁰ PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 36. ISBN 978-80-246-2018-3.

⁵¹ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Judo [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW: <<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Judo&oldid=19167133>>

⁵² PRAVIDLA JUDA. *JUDO UHERSKÉ HRADIŠTĚ* [online]. © 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.judo-uhersehradiste.cz/pravidla-juda>

3.7 Brazilské jiu-jitsu / BJJ

Brazilské jiu-jitsu je brazilské bojové umění a úpolový sport, který se vyvinul z juda, jenž se samo vyvinulo v Japonsku. Pojmenování se odvíjí z dob, kdy bylo ještě judo pokládáno jako jedna ze škol jiu-jitsu a proto japonští vyslanci byli tehdy v Brazílii známí jako učitelé *Kano-ryu a jiu-jitsu*. Učení japonských mistrů se postupně v Brazílii pod vlivem místních poměrů, především častého vzájemného poměrování stylů, uzpůsobovalo a rozvíjelo, což dalo vznik brazilskému jiu-jitsu jako samostatnému bojovému umění a sportu. Brazilské jiu-jitsu patří dnes k nejúspěšnějším bojovým stylům současnosti. Za svou popularitu vděčí rozvětvené rodině Graciů, která ho proslavila díky svému vítěznému tažení ve vzájemném poměrování bojových stylů, které vyvrcholilo jejich výhrami v turnajích nejznámější organizace vzešlé z těchto soubojů, v UFC. Někdy je proto nazýváno jako Gracie jiu-jitsu i když ne všichni zakladatelé BJJ byli příslušníci rodiny Graciů.⁵³

*Jedná se o propracovaný systém práce na zemi, který zahrnuje širokou škálu pákových technik, škrcení a spoustu účinných technik, které umožní bezpečně zneškodnit soupeře. Každá technika je za dobu existence brazilského jiu-jitsu tisíckrát prověřena a zdokonalena pro rychlé a snadné využití v reálném boji.*⁵⁴

Pravidla brazilského jiu-jitsu jsou jasná. Ačkoli jde o vcelku tvrdý sport, údery a kopy jsou zde zcela zakázány. Bojovníci jsou oděni do kimona. Úroveň bojovníka se pozná podle barvy pásku, podobně jako v judu. Z pásku lze také vyzorovat aktuální zlepšení zápasníka. Ve sportovním klání zápasí proti sobě dva zápasníci stejné váhové, věkové a technické vyspělosti oděni v bílém, modrém nebo černém kimonu. Zápasí se na jedno kolo, které má 4 až 10 minut podle věkové a technické vyspělosti. Vítězství může být dosaženo pomocí bodů a výhod, předčasným ukončením na techniku páky, či škrcení (submission) nebo diskvalifikací soupeře. Body uděluje hlavní rozhodčí za techniky skládání soupeře na zem, přetáčením na zemi, získávání dominantních pozic nebo přechodu obranou.⁵⁵

Trénink brazilského jiu-jitsu naučí policisty širokou škálu technik páčení a škrcení, což se jim hodí při zajištění pachatele, když situace nedovolí použití úderů

⁵³ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Brazilské jiu-jitsu [online]. c2021 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Brazilsk%C3%A9_jiu-jitsu&oldid=19324817>

⁵⁴ PAVELKA, R, STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012, s. 104. ISBN 978-80-246-2018-3.

⁵⁵ Pravidla BJJ. *Budoteam Horoměřice* [online]. [Nedat.] [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://budoteam.cz/souteze/pravidla-bjj/>

a kopů. Policista nasadí páku při odváděcí technice nebo škrcení proti agresivnímu útočníkovi (např. důchodce, těhotná žena, nezletilá osoba), kde podle zákona nemůže použít jiné donucovací prostředky jako např. údery, kopy, pouta nebo použití zbraně.

3.8 Cíle bojových umění a sportů

Bojové sporty jako MMA už nemají za cíl zneškodnit či záměrně ranit protivníka, jako tomu mohlo být v dobách pankrationu nebo v samurajských dobách na Dálném východě. Moderní bojová umění a jejich sportovní podoby se zaměřují na soutěživost a překonávání vlastních slabin. Původní válečné cíle byly postupně nahrazovány cíli humánnějšími. Jde dnes především o rozvoj harmonické osobnosti. Jedná se tak o naprosto přirozený vývoj odpovídající potřebám dnešní společnosti. To, co s sebou bojová umění přinášejí kromě samotných bojových dovedností, je i jejich filosofie. Ta je přenosná i přínosná do doby moderní. Narozdíl od dávných bojových technik nutných k obraně a přežití.

Hlavním cílem tréninku je přemoci nejsilnějšího protivníka a tím je vlastní já. Ačkoliv se jedná o fyzický boj, jde spíše o to ukázat, kdo je lepší, kdo má větší odhodlání, srdce, vůli. Překonáním bolesti, strachu a nervozity člověk překonává sám sebe, stává se silnějším fyzicky i psychicky. To jde ruku v ruce s větší sebejistotou i „spokojeností sama se sebou“. Slovy mistra bojových umění Gichina Funakoshiho, zakladatele Shotokan karate: *„Konečný cíl (bojového umění) nespočívá ve vítězství nebo porážce, ale ve zdokonalování charakteru jeho účastníků.“*

4 Potencionální oběť

Riziko, že se člověk stane obětí trestného činu, se týká nás všech bez ohledu na věk, vzdělání, profesi či postavení ve společnosti. V roli oběti reagujeme různě, i bagatelní delikt může člověka vážně emocionálně poškodit. Navíc zločin tak či onak poznamenává nejen přímou oběť, ale také její blízké. *Pachatel tím, co udělal, změní kvalitu života „jednou ranou“ hned několika lidem. Z úspěšných, sebevědomých a pozitivních lidí se mnohdy stávají zlomené, nejisté a tápající osoby. Z pohledu okolí se oběti často chovají naivně či nerozumně.*⁵⁶

Posle současné viktimologie připadá zhruba 80 % obětí kriminality na bagatelní delikty. Drtivá většina z nich není vytržena z běžného chodu života a s následky viktimizace se vyrovná sama. Jen 20 % obětí je poškozeno zločinem závažně. *V procesech uplatňování práva jsou právě traumatizované oběti vystaveny větším stresům. Jsou opakovaně vyslýchány, znalecky zkoumány. Jsou vytrženy z kontextů normálního chodu života, ztrácí zaměstnání, finanční jistoty a nezřídka i přátele i známé. Často zapadnou, protože si neumějí o nic říct. Na práva poškozených ani na psychologickou pomoc nedosáhnou.*⁵⁷

4.1 Co z nás dělá oběti trestných činů?

Viktimologie se ve svých počátcích příliš nezabývala právy či potřebami oběti. Nezajímala se ani o to, jak zmírnit utrpení obětí zločinů. Mnohem více jí zajímala role či podíl oběti na genezi činu. Svým způsobem hledali první viktimologové v minulém století odpověď na výše zmiňovanou otázku. Ezzat Abdel Fattah, kriminolog na univerzitě v Montrealu, tvrdil v sedmdesátých letech minulého století, že existují lidé, kteří přitahují zločince, jako ovce přitahují vlky. Stephen Schafer, jiný známý zakladatel viktimologie, přisuzoval alespoň některým obětem vlastnosti, kterými provokují ostatní k útoku.⁵⁸

Francouzsko-izraelského právníka Benjamina Mendelsohna přivedly praktické zkušenosti z obhajoby v konkrétním případě znásilnění k tomu, aby se více zajímal o vztahy mezi pachateli a oběťmi tohoto zločinu. Zjistil, že znásilnění předchází často

⁵⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 11. ISBN 978-80-262-0582-1.

⁵⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 12. ISBN 978-80-262-0582-1.

⁵⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 13. ISBN 978-80-262-0582-1.

úzké vztahy mezi budoucím pachatelem a jeho obětí. Některé oběti dokonce svým chováním bezděčně vybízejí k vlastní viktimizaci. Takové chování označil jako victim precipitation (spolupodílení či uspišení viktimizace ze strany oběti). Oběti s velkou podvědomou kapacitou pro odzátkování vlastní viktimizace pojmenoval jako victimprone (náchylné oběti).⁵⁹

Nakonec se Mendelsohn dopracoval k šesti typům obětí:

- **kompletně nevinná oběť**
- **naivní oběť:** bezděčně, nevědomky udělá něco, co zvyšuje pravděpodobnost, že bude viktimizována
- **riziková, dobrovolná oběť:** svým životním stylem například drogově závislé prostitutky se vystavuje riziku viktimizace
- **provokující oběť:** začne, vyprovokuje nebezpečnou situaci, ale končí v ní nakonec jako poražená, proto nese větší morální zavinění než pachatel
- **participující, spoluvinná oběť:** oběť je původně pachatelem či agresorem, ale kvůli okolnostem dojde k její viktimizaci (příkladem je lupič přistižený a zastřelený majitelem)
- **simulující, falešná oběť:** svou viktimizaci pouze předstírá

Je důležité připomenout, že Mendelsohn při tvorbě své klasifikace obětí vycházel z rozhovorů s poškozenými a svědky. Přihlížel zejména k popisu chování budoucí oběti. Proto bývá Mendelsohn označován za představitele statického postupu ve viktimologii.⁶⁰

4.2 Mýtus ideální oběti

Na oběti zločinů reaguje společnost velmi různě. Viktimizované osoby se setkávají s celou škálou reakcí od sympatie a empatické pozornosti na jedné straně až po antipatie, zjevné odmítání, či dokonce očerňování na straně druhé.⁶¹

Proč jsou některé typy obětí a některé kategorie viktimizace viditelnější a proč vyvolávají v sociálním prostředí obecně více sympatizující pozornosti? Proč existuje selektivita v přístupu médi, která informují o viktimizaci? Vysvětlení poskytuje mýtus

⁵⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 13. ISBN 978-80-262-0582-1.

⁶⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 14. ISBN 978-80-262-0582-1.

⁶¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 27. ISBN 978-80-262-0582-1.

ideální oběti. Představuje teoretický základ hierarchie viktimizace. Do viktimologie ho uvedl norský kriminolog Nils Christie (1986). Ideální oběť je podle něj slabá, odevzdaná, ctnostná, bez poskvrny a schopná vyvinout jen tolik síly, kolik je jí zapotřebí k navození obrazu ideální oběti. Ta vyvolává sympatie a má image věrohodného poškozeného. Christie identifikoval šest atributů, které zakládají image ideální oběti:

- Oběť je ve srovnání s pachatelem slabá. Prototypem ideální oběti mohou být ženy, děti, senioři, nemocné nebo handicapované osoby.
- Oběť se nevystavovala záměrně riskantním situacím, v optimálním případě byla napadena, když se věnovala běžné seriózní činnosti.
- Oběť nenese žádný podíl na vzniku zločinu.
- Oběť nebyla v žádném vztahu s pachatelem, útočníkem byla cizí osoba. To také implikuje, že pachatelem byla konkrétní osoba, nikoli instituce, a že viktimizace proběhla jako jednorázová událost.
- Pachatel je jednoznačně špatný a silný.
- Oběť disponuje správnou kombinací síly, slabosti a atraktivity, čímž evokuje obraz správné oběti, aniž by přitom ohrožovala vyváženost důležitých zájmů.

Mýtus ideální oběti funguje jako sociální stereotyp, tj. implicitně (bezděčně) ovlivňuje nazírání na oběti zločinů a jednání s nimi. Čím více se konkrétní oběť a průběh její viktimizace odlišují od zmíněných charakteristik, tím více se oběť propadá na dno hierarchie viktimizace.⁶²

4.3 Chování potencionální oběti v nebezpečném prostředí

Za nebezpečné prostředí se považuje např. ulice, bary, restaurace, autobusové zastávky, nádraží a všude tam, kde může dojít k útoku jak verbálnímu, tak fyzickému. Kdykoliv potencionální oběť opustí relativně bezpečné prostředí svého bytu nebo domu, tak kdekoliv může dojít k napadení.⁶³

⁶² ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 28. ISBN 978-80-262-0582-1.

⁶³ KOLCUN, J. Cooperova stupnice připravenosti. *Bojovky.info* [online]. 2013 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://bojovky.info/cooperova-stupnice-pripravenosti/>

4.3.1 Barevné kódy, stupnice rizika

Tato stupnice, vytvořená Jeffem Cooperem, vystihuje pomocí barevné škály úroveň bdělosti a pohotovosti, kterou musí policista průběžně zachovávat. Se stupňováním nebezpečnosti situace se stupňuje i stav připravenosti policisty.

Bílá barva znamená, že člověk nepřemýšlí o nebezpečí, je relaxovaný a cítí se velmi bezpečně. Je to pro běžného člověka příjemný stav, zatím pro policistu je nebezpečné. Policista by neměl nalézat v této škále ani v době mimo službu, ani na ulici, ani doma, protože v této úrovni je nepřípraven.

Žlutá barva představuje již jistou úroveň připravenosti, kdy policista je sice relaxován, ale je si vědom potenciálně nebezpečných situací. Současně sleduje okolí a vidí, co se kde děje. Toto je stav, v němž by měli být všichni policisté, pokud nehrozí nebezpečí.

Oranžová barva, policista je v situaci, v nichž mu může hrozit nebezpečí. Začíná vytvářet plán, jak bude nebezpečí čelit. Je to střední stupeň pohotovosti.

Červená barva představuje úroveň nejvyšší pohotovosti. Policista ví, že zde existuje nebezpečí a začíná podnikat kroky, jimž by tomu nebezpečí čelil.

Černá barva, v tomto stupni se člověk nalézá, je-li svou bdělostí ve stupni bílém a zároveň je-li ohrožen na životě. V tomto okamžiku zpravidla zpanikaří a šance k účinnému jednání jsou velmi sníženy.

Zásada: Je třeba současně cvičit pohotovost k akci, třeba tím, že se neustále ptáte, coby jste dělali v té či oné situaci, jdete nakupovat, vybrat peníze do bankomatu atd.⁶⁴

4.3.2 Posouzení hrozby

Posouzení hrozby je schopnost rozpoznat nebezpečí, ještě před jeho samotným nástupem. Pokračuje vznikem nebezpečí a odhadem intenzity útoku a následků, které z útoku mohou vzejít. V sebeobraně se nebezpečím rozumí především fyzické násilí, ale i různé druhy obtěžování apod. Mezi nejběžnější druhy násilí patří:

- fyzický útok (různé motivy)
- loupežné přepadení (hrozba nebo použití násilí)
- sexuálně motivovaný útok
- znásilnění

⁶⁴ KOLCUN, J. Cooperova stupnice připravenosti. *Bojovky.info* [online]. 2013 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://bojovky.info/cooperova-stupnice-pripravenosti/>

- šikana
- rvačka
- stalking (nebezpečné pronásledování)
- psychické obtěžování, vydírání
- domácí násilí

Jak bylo zmíněno výše u přípravy strategického plánu, některé situace lze objektivně posoudit jako rizikovější. Nikdo, dokonce ani ten nejkolidnější, domácí typ člověka není zcela imunní vůči situacím, které se mohou vystupňovat až k fyzické konfrontaci s velmi vážnými důsledky.

4.3.3 Zvlášť zranitelné oběti

Český zákon o obětech trestné činnosti, který nabyl účinnosti k 1. srpnu 2013, zavádí pojem zvláště zranitelné oběti (paragraf 2 odst. 4). Podle tohoto zákona se zvlášť zranitelnou obětí rozumí:

- dítě,
- osoba, která je postižena fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením, které ve spojení s různými překážkami může bránit plnému a účelnému uplatnění této osoby ve společnosti ve srovnání s jejími ostatními členy,
- oběť trestného činu obchodování s lidmi,
- oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo trestného činu, který zahrnoval násilí či pohrůžku násilím, jestliže je v konkrétním případě zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.⁶⁵

⁶⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 127. ISBN 978-80-262-0582-1.

5 Útočník

Útočník nebo také predátor to o sobě ví. Proto lže, krade a skrývá se. Při potížích utíká a při konfrontaci bojuje. Zřídka změní své způsoby. Existují výjimky, ale z tyрана ze školního hřiště obvykle vyroste krutý dospělý tyran nebo něco mnohem horšího. Bude se snažit ospravedlnit a racionalizovat, kdo a co je zač, tvrzením, že byl pořád trestán, mlácen, zneužíván nebo pochází z nefunkční rodiny. To ale nejsou rozumné omluvy pro ubližování ostatním. Věřím, že špatné dětství není povolením stát se zločincem, který kašle na zákony, dokonce ani drobným zlodějíčkem. Takže co jsou důvody, kvůli kterým se někteří lidé rozhodnou útočit a viktimizovat ostatní?

- pýcha
- potěšení
- perverze
- materiální zisk
- finanční zisk
- odplata⁶⁶

Predátoři nás vnímají jako zdroj. Pokud na nás zaútočí, vždycky si zajistí všechny dostupné výhody jako je čas, místo a způsob útoku. S predátory se setkáme mezi pouličními kriminálníky, kteří našli způsoby, jak relativně efektivně a bezpečně získat to, co chtějí, přes opravdové psychopaty až po sériové vrahy a násilníky. Pouliční kriminálníci obvykle shánějí peníze na drogy loupežemi. Málokdy je k tomu potřeba přímé násilí, obvykle oběť přesvědčí k vydání peněz tím, že jí s kamarády obestoupí a nenechají odejít nebo ukážou zbraň. Někteří se naučí, že násilím dosáhnou svého cíle rychleji a s menším povykem než pouhým zastrašováním.⁶⁷

⁶⁶ SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 63-64. ISBN 978-80-206-1750-7.

⁶⁷ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 112. ISBN 978-80-204-4401-1.

5.1 Zločinný úmysl

Zločinný úmysl je definován jako zločinecký myšlenkový proces a motivy vztahující se ke zločinu a násilí. Zločinci, trhani, šmejdi, feťáci – všichni patří do jedné „rodiny“, v níž obvykle smýšlí skoro stejně a své plány realizují podobně. Pár krátkých faktů o zločincích a jejich typických metodách:

- Většina zločinců nevypadá nijak specificky. Vypadají jako každý jiný.
- Být zločincem neznamená, že se méně bojí. Ve skutečnosti jsou obvykle zbabělci, kteří se bojí stejně jako ti, na které útočí.
- Darebáci útočí na lidi, které vnímají jako snadné cíle.
- Většina zločinců je nesmírně líná a nechtějí se předřít, aby dokonali zločin.
- Darebák hledá tu nejsnazší, nejrychlejší a nejméně riskantní cestu.
- Většina darebáků zdrhne nebo to vzdá při prvních náznacích problémů nebo odporu.
- Spousta zločinců je velmi hrdá na to co dělají.
- Zločinci od oběti neočekávají silný odpor a aby dosáhli svého, spoléhají se na strach a zastrašování.
- Většina darebáků se opírá o nesmírně slabý plán a žádný záložní plán nemají.
- Zločince lze obvykle velmi snadno vyvést z míry, protože neočekávají žádný odpor nebo jen velmi slabí.
- Velká část vašeho každodenního chování může předurčit, zda se stanete cílem nebo ne.
- Pokud působíte jako člověk, co je silný, sebevědomý a představuje náročnou výzvu, pravděpodobnost, že se stanete obětí, dramaticky klesá.

Tyhle tipy se vztahují na většinu zločinů a pachatelů. Nicméně každá situace je jedinečná a může mít odlišný výsledek, takže nezapomínejte zůstat ve střehu a poslouchat své instinkty.⁶⁸

⁶⁸ SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 65-67. ISBN 978-80-206-1750-7.

5.2 Rozpoznání hrozby

Rozpoznání potencionální hrozby tvoří osmdesát procent bitvy. Musí být hrozby rozpoznána, ať už je zřejmá nebo ne. Kdo představuje hrozbu? Každý, kdo se nás pokouší ovládat, zastrašovat nebo nám fyzicky ublížit. To zahrnuje všechny ty, kdo lžou, kradou, podvádí nebo se nás snaží jinak viktimizovat. Každý pro nás může být potencionální hrozbou, ale aby někdo přistoupil k násilí nebo zločinu, je k tomu obvykle zapotřebí zločinný úmysl. Musíme věnovat pozornost jednání druhé osoby, nebo její nečinnosti. Když máme nepříjemný pocit, je to varování – signál, že před námi stojí možná hrozba.⁶⁹

Pár příkladů situací, které by nás měly donutit k zamyšlení, že něco není v pořádku:

- Člověk má na sobě příliš mnoho oblečení nebo silnou bundu, ačkoliv je horký den (mohl by skrývat zbraň).
- Neznámí člověk nám klepe na dveře a tvrdí, že je opravář nebo kurýr.
- Člověk, který projíždí kolem základní školy a zastaví, aby v klidu pozoroval děti, když jdou domů (potencionální pedofil, únosce nebo člověk, co obtěžuje děti)
- Člověk, se kterým jsme se dříve pohádali, čeká před budovou, až půjdeme ven (potencionální rvačka).
- Naštvaný a agresivní partner, který má sklony jednat extrémně (potencionální domácí násilí, vražda nebo psychické týrání).
- Na parkovišti k nám přijdou dva lidé, mluví rychle a snaží se nám něco prodat nebo chtějí půjčit peníze (možný podvod, krádež nebo loupež).
- Někdo, s kým jsme se právě seznámili, nám pokládá spoustu otázek typu: Kde žijeme? Žijeme s někým? Kde pracujeme? Kdy se vracíme domů? Kdy odcházíme? Máme psa? (potencionální stalker, vrah nebo znásilňovač).
- Kdokoliv, kdo nám pořád nabízí pomoc s konkrétními úkoly a kdo to obvykle pro ostatní nedělá.
- Někdo, koho známe, chce znát naše plány na celý den nebo si zapisuje časy našeho příchodu a odchodu (možná má něco za lubem).

⁶⁹ SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 68. ISBN 978-80-206-1750-7.

- Někdo vyhlíží z auta na parkovišti (mohl by to být zloděj aut, stalker, připravující se lupič).

Ze všech těchto situací se nemusí vyvinout vůbec nic. Ale je lepší být pozorný k situaci a zmýlit se v úsudku než být nepozorný a zmýlit se v úsudku. Existuje spousta vodítek, po kterých můžeme pátrat. Musíme jen věnovat pozornost všem znamením, ať jsou jakkoliv nicotná. A znovu naslouchat intuici! Nemáme tím co ztratit – může nám to zachránit život.⁷⁰

5.3 Typy zločinců

Zločince je možné klasifikovat mnoha způsoby. Podle C.O.B.R.A. Self-Defense programu se dělí do tří základních kategorií:

Tyran

Tyrani neskrývají fakt, že nám chtějí poroučet, zastrašovat nás nebo vyhrožovat. Obvykle mají nízké sebevědomí a když ubližují ostatním, mají pak lepší pocit ze svého života. Tyran obvykle nesáhá k násilí, pro dosažení svých cílů se spoléhá na strach a zastrašování.

Vlk

S vlky jsou problémy a obvykle jim bude jedno, co nám způsobí. Tito lidé jsou zlí, sprostí a aby dosáhli toho, co chtějí, budou se nám snažit ublížit.

Predátor

Nejnebezpečnější darebák, na kterého můžeme narazit, je predátor. Ti jsou agresivní, násilní, nebezpeční a co je nejhorší, je těžké je poznat. Predátor se bude chovat jako normální člověk, aby se přiblížil k vyhlédnuté oběti. To je jejich kamufláž. Když se dostanou dost blízko, zaútočí. Predátora je často tak těžké rozpoznat, že než si uvědomíme, k čemu se schyluje, už je pozdě.

Příklady predátorů: pedofilové, podvodníci, znásilňovači a vrazi.⁷¹

Útočník bude mít vždycky výhodu prvního kroku, protože má od začátku všechno pod kontrolou. Téměř vždy rozhoduje o době útoku. Jakmile si vybere, vybírá místo, které je pro útok nejvhodnější. A v poslední řadě si volí i způsob útoky nebo prostředky, kterými nám chce fyzicky ublížit.

⁷⁰ SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 68-70. ISBN 978-80-206-1750-7.

⁷¹ SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 71-73. ISBN 978-80-206-1750-7.

Nám, jakožto čestnému a bezúhonnému občanovi, nebude dopřán ten luxus, že bychom dopředu znali dobu, místo a způsob útoku. Plán už je obvykle v plném proudu dřív, než si vůbec uvědomíme, co se děje. Ve většině případů ani nebudeme znát svého útočnicka, jeho minulost, silné a slabé stránky nebo cokoli jiného.

Jak můžeme působit proti těmhle zdrcujícím faktorům? Musíme ostražitě vnímat dobu a místo, abychom se neprezentovali jako snadný cíl (příležitost).⁷²

5.4 Násilí

Většina lidí bojuje o svůj status nebo teritorium, stejně jako ostatní zvířata. Většina konfliktů vzniká kvůli tomu, že někdo nechce ztratit svou tvář nebo si vydobývá respekt, ne proto, že by to bylo nezbytné. Potřeba získat si místo v hierarchii společnosti je velmi mocná motivace, která ovlivňuje většinu života mnoha lidí. Strach z výzvy je navíc nepřekonatelný a projevuje se v mnoha rovinách. Plno lidí se bojí vystupovat ve společnosti. Plno lidí se bez alkoholu bojí pozvat přitažlivého cizího člověka na rande. Nikdo nemůže tvrdit, že se ten strach a odpor odvíjí od pravděpodobnosti zranění. Jediné riziko, kterému člověk čelí, je ztráta pozitivního sebehodnocení a statusu. Strach ze ztráty náhle neexistující věci dokáže podnítit obrovské množství násilí od přestřelek gangů přes vězeňské vzpoury až po domácí násilí. Základem je pochopit rozdíl mezi bojem o status a image a bojem o prostředky.⁷³

5.4.1 Základní pravdy o násilných útocích

Pravdy o násilných útocích jsou čtyři: útoky přichází více zblízka, rychleji, nečekaněji a intenzivněji, než většina lidí tuší.⁷⁴

Více zblízka. Typickým nereálným prvkem moderních bojových umění je, že se sebeobránné situace cvičí na optimální vzdálenost, kdy musí útočník udělat alespoň půl kroku, aby se dostal do kontaktu. Skuteční zločinci nám jen zřídkakdy dopřejí takový luxus. Udeří, když si jsou jistí zásahem, tedy když je oběť na dosah už před počátkem útoku. Útočník si vždy vybírá čas, místo a také si k útoku zvolí takovou vzdálenost, kdy si je jistý tvrdým úderem a minimálním odporem oběti. To znamená, že bude blízko. Často bývá místem útoku prostor, který znesnadňuje oběti pohyb, třeba záchodová kabinka, prostor mezi dvěma zaparkovanými auty nebo okamžik přiražení ke zdi.

⁷² SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany*. Praha: Naše vojsko, 2018, s. 92. ISBN 978-80-206-1750-7.

⁷³ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 61. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁷⁴ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 73. ISBN 978-80-204-4401-1.

Rychleji. Protože si útočník vybírá čas, místo a oběť, může útočit sebejistě a na obranu není ani pomyšlení. Rychlost jeho úderů, neustávající spršky ran, prostě otupí mysl. Zcela netrénovaný člověk dokáže udeřit až čtyřikrát za vteřinu, slušný bojovník to zvládne osmkrát až desetkrát.

Nečekaněji. Útok vždy stojí na tom, jak útočník posoudí svoje šance. Když nemůže překvapit, obvykle nezaútočí. Někteří experti říkají, že nás vždycky varuje intuice. Když si to varování uvědomíme a řídíme se podle něj, k útoku obvykle nedojde. Pokud k němu dojde, je vždy překvapivý. Je to jeden z aspektů boje, na něž se připravuje nejhůř.

Intenzivněji. K útoku patří to, že dostaneme ránu. První úder v konfliktu zpravidla nemine, stejně tak následující. Dobří bojovníci často na vteřinu ztuhnou, protože úder není takový, na jaký jsou zvyklí z tréninku. Když tělo cítí nebo slyší něco jiného, než na co se připravovalo, považuje to za novou zkušenost a může ztuhnout.⁷⁵

5.4.2 Kontext násilí

Násilí se vždy odehrává mezi lidmi a v konkrétním místě a čase. Ve sterilním prostředí *dódzó* je snadné se soustředit na přicházející útok a zapomenout, že skutečný útok může přijít odkudkoliv. *Násilníci hledají svět, v němž jsou lidé tak slušní až jsou hloupi, a když najdou někoho tak mírného, že se třeba vyhýbá očnímu kontaktu, nejspíš našli svou oběť.*⁷⁶

5.4.3 Kde se násilí odehrává

Většina nebezpečných incidentů se odehraje v některém z nejobvyklejších typů lokalit. Lokalitu dělají nebezpečnou lidé, kteří se tam zdržují.

K násilí dochází tam, kde se mění myšlení lidí.

Drogy, alkohol od základů mění způsob, jakým lidé uvažují a jednají.

K násilí dochází tam, kde se mladí muži sdružují do skupin.

Násilnická pověst se ve skupině cení. Nemusí ani odrážet skutečné schopnosti, stačí sama reputace. Někteří si ji budují co možná nejbezpečnějším způsobem, obvykle je to šikana výhradně bezpečných obětí. Když se do takového prostředí dostaneme jakožto neznámí člověk bez jakékoliv pověsti, budeme podrobováni zkouškám, a když

⁷⁵ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 74-76. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁷⁶ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 90. ISBN 978-80-204-4401-1.

nás ostatní posoudí jako „bezpečný cíl“, mohou nás jedinci s nižším statusem vyzývat a provokovat. Nejspíš k tomu bude docházet za plného vědomí celé skupiny, částečně proto, že agresor potřebuje svědky pro svůj a dominanci, ale i proto, že se sám cítí bezpečněji, když má po ruce kamarády.

K násilí dochází tam, kde není jasné teritorium.

Násilí gangů a ostatní spory, nazýváme to společenským násilím, se odehrávají v oblastech, které chtějí dvě nebo více skupin řídit. I gang, který nesporně dané území ovládá, neustále bojuje s policií a slušnými občany, což vyvolává násilné smýšlení a násilí samo.

K útokům predátorů dochází na odlehlých místech.

Útočník si vyhlídne oběť tam, kde věří, že ho nikdo nevyruší a nebudou svědci. Náhlý útok s cílem zabít, znásilnit nebo oloupit je vždy naplánovaná akce. Pečlivě si vybere místo a čas tak, aby mu hrály do karet. Často také naláká oběť na důvěrnější místo nebo jí okouzlí natolik, že jej pozve sama domů, Čím je místo odlehlejší, tím má predátor víc času a může si dovolit být hlučnější.

Lov oběti je různý.

Zatímco útoky predátorů probíhají v odlehlých místech, oběti si vyhledává v davu. Predátor pátrá po známkách slabosti. Jde mu o pár vlastností. Používá oční kontakt, řeč těla a proxemiku a sleduje, kdo bude, jak reagovat, kdo se pohledu vyhýbá, kdo bude předstírat, že k nevhodnému doteku nedošlo, kdo vypadá silný.

Predátoři rádi loví v místech, kde se vyskytují alkohol a drogy. Po alkoholu člověk blbne a u některých to znamená sklony k násilí.⁷⁷

*Je lepší se problému vyhnout než utíkat, je lepší utíkat než uklidňovat, je lepší uklidňovat než bojovat, je lepší bojovat než zemřít.*⁷⁸

5.4.4 Osobnost pachatele

Ať už je to vrozené, nebo jde o výsledek působení prostředí, existuje něco jako kriminální osobnost. Ve skutečnosti je jich několik s různými vlastnostmi a výstřednostmi, ale s jedním společným faktorem, který je nutí jednat nezákonně. Pohlíží na sebe jako na důležitější, než jsou jejich oběti a své tužby nadřazují pravidlům, které lidem umožňují žít v rámci společnosti. Ať za to může narcistická porucha osobnosti, která jim zvýší sebevědomí natolik, že si podle sebe zaslouží a měli

⁷⁷ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 91-94. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁷⁸ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 94. ISBN 978-80-204-4401-1.

by mít vše, co si zámánou, nebo je to výsledkem disociální poruchy osobnosti, díky níž ostatní lidé ztrácí v očích sociopata hodnotu (jsou jen hračkami, nástroji nebo zdroji), vede to ke stejnému typu chování. Využívat a zneužívat lidi kolem sebe.⁷⁹

⁷⁹ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 120. ISBN 978-80-204-4401-1.

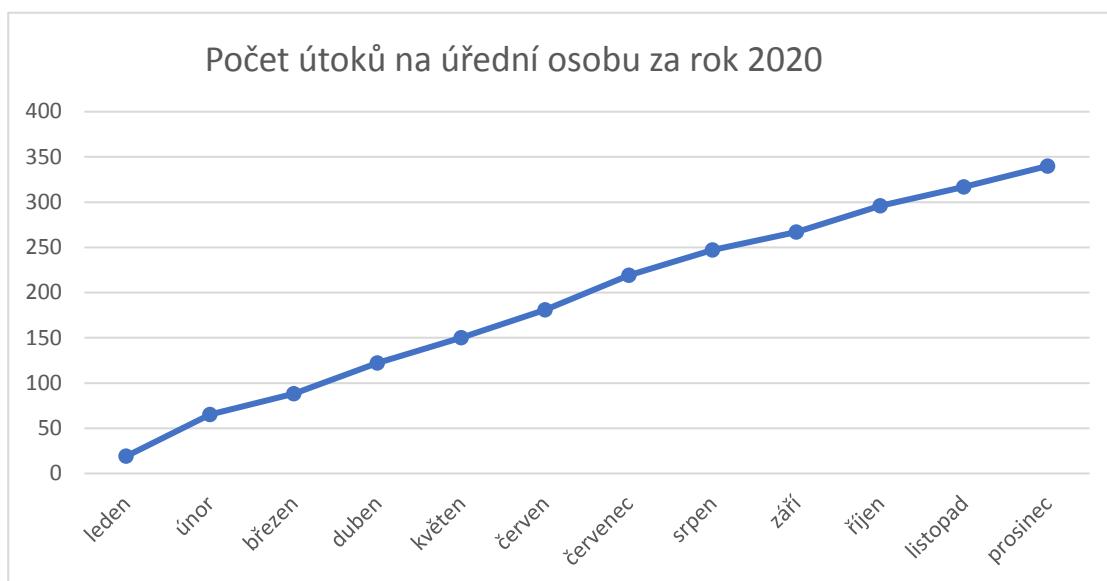
6 Policie ČR

V mé bakalářské práci jsem se zaměřil na příslušníky Policie ČR, protože jsou často při výkonu služby napadáni jak verbálně, tak fyzicky se zbraní i beze zbraně. Za uplynulý rok 2020 (od 1.1 do 31.12.) podle statistického přehledu kriminality Policie ČR bylo spácháno 2311 případů násilí proti úřední osobě (policista ČR) z toho bylo objasněno 1904 případů:

- Leden 19 případů (z toho 15 objasněno, 68,4 %)
- Únor 65 případů (z toho 39 objasněno, 60 %)
- Březen 88 případů (z toho 64 objasněno, 72,2 %)
- Duben 122 případů (z toho 94 objasněno, 77,1 %)
- Květen 150 případů (z toho 123 objasněno, 82 %)
- Červen 181 případů (z toho 147 objasněno, 81,2 %)
- Červenec 219 případů (z toho 184 objasněno, 84 %)
- Srpen 247 případů (z toho 202 objasněno, 81,8 %)
- Září 267 případů (z toho 225 objasněno, 84,3 %)
- Říjen 296 případů (z toho 243 objasněno, 82,1 %)
- Listopad 317 případů (z toho 275 objasněno, 86,8 %)
- Prosinec 340 případů (z toho 293 objasněno, 86,2 %)⁸⁰

⁸⁰ Statistiky kriminality: Statistické přehledy Policie ČR. *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. © 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality.aspx>

Graf č. 1: Počet útoků na úřední osobu za rok 2020

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde jsem vybral několik z mnoha případů napadení a udělal stručný popis událostí:

Případ č. 1:

- Podnapilý 1 podezřelý opakovaně udeřil pěstí do hlavy a krku 1 policistu.
- Hlídka PČR zadržela podezřelého, který fyzicky napadal jinou osobu.
- Použity DP hmaty, chvaty a pouta. Vyhodnocení oprávněnosti použití DP bude provedeno dodatečně.
- Policista s LZ (malátnost po úderech do hlavy, hematom na levé holeni) a podezřelý s LZ (drobné oděrky v obličeji a na ruce) jednorázově ošetřeni.
- Dechovou zkouškou u podezřelého zjištěno 1,59 ‰ alkoholu.
- Podezřelý zadržen dle § 76/1 tr. řádu a umístěn v PC.
- Prověřováno dle § 158 tr. řádu pro podezření z tr. činu násilí proti úřední osobě.⁸¹

⁸¹ Zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního presidia ČR

Případ č. 2:

- Občan Iráku podnapilý podezřelý 1x udeřil pěstí do obličeje a 1x kopl nohy 1 policistu.
- Policista zakročoval proti podezřelému, který fyzicky napadal kolemjdoucí.
- Oprávněně použity DP hmaty, chvaty, pouta.
- Policista prap. LZ (pohmoždění pravé nohy), jednorázově ošetřen.
- Podezřelý s LZ (oděrky v obličeji), bez ošetření.
- Dechovou zkouškou u podezřelého zjištěno 1,76 ‰ alkoholu.
- Podezřelý zadržen dle § 76/1 tr. řádu a umístěn v PC.
- Zahájeno trestní stíhání pro tr. činy násilí proti úřední osobě a výtržnictví. Usnesení bylo obviněnému doručeno. Stíhán na svobodě.⁸²

Případ č. 3:

- Podnapilý podezřelý opakovaně kopal do pravé nohy 1 policistu.
- Hlídka PČR zakročovala proti podezřelému, který neuposlechl výzvy policisty.
- Použity DP hmaty, chvaty a pouta. Vyhodnocení oprávněnosti použití DP bude provedeno dodatečně.
- Policista s LZ (podlitina na holeni pravé nohy) a podezřelý s LZ (drobné oděrky na hlavě) jednorázově ošetřeni.
- Dechovou zkouškou u podezřelého zjištěno 1,45 ‰ alkoholu.
- Podezřelý zadržen dle § 76/1 tr. řádu a umístěn v PC.
- Prověřováno dle § 158 tr. řádu pro podezření z tr. činu násilí proti úřední osobě.⁸³

Případ č. 4:

- Podnapilý 1 podezřelý kopl do obličeje 1 policistu.
- Hlídka PČR zakročovala proti podezřelému, který na veřejném prostranství 2x vystřelil z plynové pistole.
- Použity DP hmaty, chvaty a pouta. Vyhodnocení oprávněnosti DP bude provedeno dodatečně.

⁸² Zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR

⁸³ Zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR

- Policista s LZ (zranění ruky) jednorázově ošetřen, bez PN.
- Podezřelý s LZ (oděrky na hlavě) jednorázově ošetřen.
- Dechovou zkouškou u podezřelého zjištěno 1,3 ‰ alkoholu, umístěn v PC.
- Prověřováno dle § 158 tr. řádu pro podezření z tr. činu násilí proti úřední osobě a výtržnictví.⁸⁴

Případ č. 5:

- Podnapilý 1 podezřelý zezadu strhl na zem 1 policistu.
- Hlídka PČR zakročovala proti podezřelému, který rozbil okna a dveře u márnice a autobusové zastávky.
- Oprávněně použity DP hmaty, chvaty a pouta. Bez zranění a škody.
- Policista s LZ (oděrka na hlavě) jednorázově ošetřen.
- U podezřelého zjištěno 1,24‰ alkoholu.
- Podezřelý zadržen dle § 76/1 tr. řádu a umístěn do PC
- Prověřováno dle § 158 tr. řádu pro podezření z tr. činů násilí proti úřední osobě a poškození cizí věci.⁸⁵

Případ č. 6:

- Pachatelka před panelákem kopla policistu do rozkroku. Byly proti ní z jeho strany použity DP hmaty, chvaty a, pouta. Při eskortě na PAZS byla podezřelá agresivní, poškrábala tmavou fólii na okně pravých zadních dveří na sl. vozidle. Policista opětovně použil DP a to slzotvorný prostředek bez zranění. Při akci nebyl policista zraněn, jen pachatelka měla drobné škrábance na ruce. Pachatelce bylo při dechové zkoušce naměřeno 2,2‰ alkoholu. *(zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního presidia ČR)*⁸⁶

U popisovaných případů nebyly použity jména ani iniciály z důvodu ochrany osobních údajů.

⁸⁴ Zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního presidia ČR

⁸⁵ Zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního presidia ČR

⁸⁶ zasláno z odboru vnitřní kontroly Policejního presidia ČR

7 Trénink bojových sportů

7.1 Bojové sporty jako trénink pro tělo a mysl

Bojové sporty se stávají trendem posledních let. Muži i ženy různého věku hledají nové sporty a díky tomu objevují benefity, které jim právě bojové sporty přinášejí. Jsou to hlavně tvrdý trénink a disciplína, které si sportovci osvojují a obohacují jimi svůj sportovní život.

Díky tomu, že stále roste obliba bojových sportů, tak roste také jejich nabídka. V dnešní době se s nimi můžeme setkat v podstatě v každém městě. Časová i finanční náročnost je srovnatelná s jakýmkoli jiným sportem. Plusem bojových sportů je ve srovnání s jinými sporty jedinečná kombinace fyzického a psychického tréninku. Mnoho lidí si zpočátku myslí, že jediným účelem tréninku, je naučit se sebeobraně. Sebeobrana je sice součástí, ale bojové sporty toho přinášejí mnohem více. Fyzicky náročné tréninky pomohou vytvarovat a zpevnit tělo, zlepšit koordinaci, rovnováhu a flexibilitu. Díky vyplaveným endorfinům mají sportovci po tréninku lepší náladu, snadněji se vypořádají se stresem a celkově tak podporují svou fyzickou a duševní pohodu. Jak jsem již zmínil, trénink bojových sportů se nezaměřuje pouze na fyzickou stránku, ale vyžaduje i přísnou disciplínu mysli. Díky tréninkům se zlepší sebekontrola a schopnost koncentrace, což povede primárně ke zlepšení ve sportu, ale druhotně také k disciplinovanějšímu přístupu k plnění úkolů, jak v zaměstnání, tak ve škole a následně k celkovému nárůstu sebevědomí.⁸⁷

7.2 Jak může vypadat trénink bojových sportů

Pokud s bojovým sportem teprve začínáte, je dobré vědět, že výhodou do začátku je mít alespoň základní úroveň síly a fyzickou kondici. I když silový trénink není pro bojové sporty klíčový, může sportovci pomoci na jeho cestě stát se špičkovým zápasníkem. Napomáhá totiž budovat sílu a kondici, které jsou pro tělo nezbytné. Základem je ale trénink orientovaný na komplexní více kloubové cviky, kterými jsou například dřep, mrtvý tah, bench press a další, a také trénink, který zapojuje cviky s vlastní vahou, tedy varianty kliků, shybů a cviky posilující střed těla.

⁸⁷ PAVELEK, T. *Bojová umění jako trénink pro tělo i mysl*. EFIA [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.efia.cz/2019/08/16/bojova-umeni-jako-trenink-pro-telo-i-mysl/>

Další velmi důležitou složkou bojového tréninku je vytrvalost. Ta vede k tomu, že bojovníkovi vystačí síly po celou dobu zápasu. Poslední součástí tréninku je pravidelný nácvik jednotlivých bojových technik, bez kterých se bojovník neobejde. Už i pro začátečníky je důležité zařadit do tréninku sparring partnera, který bojovníkovi pomáhá připravit se na skutečný zápas. Sparring pomáhá budovat sebedůvěru a bojovník si může v tréninkovém prostředí vyzkoušet různé strategie a techniky, které následně uplatní ve skutečném zápase. Zároveň sparring pomůže odhalit silné i slabé stránky a bojovník se tak může více soustředit na oblasti, které je potřeba rozvíjet. Existuje jen málo sportů, které by v sobě kombinovali komplexní rozvoj fyzických i psychických dovedností tak, jako bojové sporty.⁸⁸

7.3 Psychologický přínos tréninku bojových umění

Nabízí se zde otázka, zda přínos tréninku bojových umění je nějak významně odlišný od benefitů tréninku jiných sportů. Pokud pouhé tělesné cvičení má samo o sobě určitý psychologický přínos, mohou bojová umění nabídnout více? Co nabízejí bojová umění a v tělesné výchově chybí? Jedná se především o filosofický a etický základ, přenosný do běžného života, velký důraz na disciplínu a jednotu těla a duše. Je tedy velmi pravděpodobné, že tyto aspekty bojových umění mohou mít jedinečný a dlouhodobý vliv na psychické schopnosti a osobnost cvičence. Mnohé studie tedy ukazují, že trénink bojových umění může být díky svému komplexnímu působení na studenty psychologicky přínosný. Vysoký počet výzkumů, které svědčí ve prospěch bojových umění je velkou motivací pro hlubší zkoumání jejich výchovného potenciálu a tím možného využití například v programech prevence sociálně patologických jevů.⁸⁹

7.4 Chyby v tréninku

Když to vezmeme do důsledku, bojová umění nás učí zranit, zmrzačit nebo zabít jiného člověka. Při každém tréninku, který neskončí nějakým zraněním studenta, se vědo mě dělá chyba, vědomě se ohýbají potřeby skutečnosti ve jménu bezpečí. Když učíte ostatní, musíte v každém cvičení vědět, kde je ta chyba a musíte je na ni upozornit. Není

⁸⁸ PAVELEK, T. *Bojová umění jako trénink pro tělo i mysl. EFIA* [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.efia.cz/2019/08/16/bojova-umeni-jako-trenink-pro-telo-i-mysl/>

⁸⁹ PAVELEK, T. *Bojová umění jako trénink pro tělo i mysl. EFIA* [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.efia.cz/2019/08/16/bojova-umeni-jako-trenink-pro-telo-i-mysl/>

možné dostatečně nacvičit zmlácení člověka, aniž byste ho zmlátili a značná část historie bojových umění je tvořena snahou najít bezpečný způsob, jak se tomu přiblížit.⁹⁰

Jsou tři způsoby, jak se dostane do tréninku chyba:

- Když cvičení vychází z nerealistických očekávání, jak bude útok vypadat, že přijde z dostatečné vzdálenosti, moc pomalu, zepředu, příliš něžně.
- Když cvičení vyžaduje použití technik, které by v použití na ulici byly nebezpečné nebo vedly ke zranění obránce, například trénink s boxerskými rukavicemi nebo vysoké kopy na hlavu po předchozím zahřátí.
- Nejhorší je, když výsledek situace spoléhá na onu chybu, třeba obranné techniky proti zpomaleným útokům, vykrývání úderů nebo špatný přístup trenéra.

Protože efektivita techniky stojí na cílení úderů, načasování a síle, plno chyb vzniká tím, že se snaží měnit nebo zanedbávat některý z těchto prvků.⁹¹

7.5 Základní pravda o tréninku

Jsou to aspekty nečekaného útoku, na které je nejtěžší se připravit a na které nejsou studenti zvyklí. Připomeňme, že těmito aspekty jsou rychlost, tvrdost, překvapivost a krátká vzdálenost. Existují specifické způsoby tréninku, které by nás na ně měli připravit. Především si musíme uvědomit, že hezká představa „férovosti“ nemá v diskusi o brutálních útocích co dělat. Oběť si nemůže dovolit jednat fěr a útočník fěr jednat nebude. Nezvykejme si na druhou šanci. Trénujme v pozicích, do kterých se můžeme skutečně dostat. Žádné správné techniky neexistují, jsou jen ty, které fungují a ty, které nefungují. Při tréninku nevýhodné pozice musí být útočník tak blízko, jak by byl ve skutečném napadení, kdy si darebák volí optimální vzdálenost.⁹²

Většina bojových sportů a umění jsou jen dílky puzzle. Některá se zaměřují na údery, jiná na házení, některá cvičí obojí. Skutečné bojové umění by mělo zahrnout

⁹⁰ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 123. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁹¹ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 123-124. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁹² MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 132. ISBN 978-80-204-4401-1.

*všechno. Tady je tréninkový plán prověřený časem, věci, které by se měli vědět, jestli se někdy budeme muset bránit.*⁹³

Tréninková fáze 1: Dlouho před útokem.

Dávno předtím, než vás něco zlého potká, byste se měli seznámit s právním vymezením sebeobrany. Jakou sílu můžete použít, kdy se smíte bránit a kdy musíte přestat. Také potřebujete přijmout morální a etické stanovisko k problematice útoku.

Tréninková fáze 2: Před útokem.

Než dojde k útoku, potřebujete vědět, jak se tomu vyhnout a jak tomu předejít.

Je dobré znát prostředí. Buďte vnímaví, studujte zločin, predátory a dynamiku násilí. Naučte se číst varovné signály.

Tréninková fáze 3: Operantní podmiňování.

V ideálním případě si natrénujte několik málo protiútoků jako reakci na nečekané přepadení a snažte se je nacvičit s rychlostí reflexu. Je to jedna z mála věcí, čím můžete vykolejit predátora.

Tréninková fáze 4: Překonání ztuhnutí.

Když dostanete ránu, kterou jste nečekali, velmi pravděpodobně ztuhnete. Potřebujete si to uvědomit a jednat. Když to neuděláte, zaseknete se tady. Konec.

Tréninková fáze 5: Boj.

Teď se ukáže, co všechno se v tréninku naučilo. Ze zkušenosti se obvykle fáze 3 a 4 v tréninku zanedbávají. A přitom jsou stěžejní, chceme-li zůstat funkční dost dlouho na to, abychom využili svůj natrénovaný potenciál.

Tréninková fáze 6: Následky.

Možná bude dohra před soudem. Možná nastanou zdravotní problémy nebo dojde ke zranění. Je důležité, aby obránce na to nemyslel před útokem, mohlo by dojít ke ztuhnutí.⁹⁴

⁹³ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 135. ISBN 978-80-204-4401-1.

⁹⁴ MILLER, R. *Realita násilí*. Praha: Mladá fronta, 2017, s. 135-136. ISBN 978-80-204-4401-1.

8 Praktická část

8.1 Cíle práce

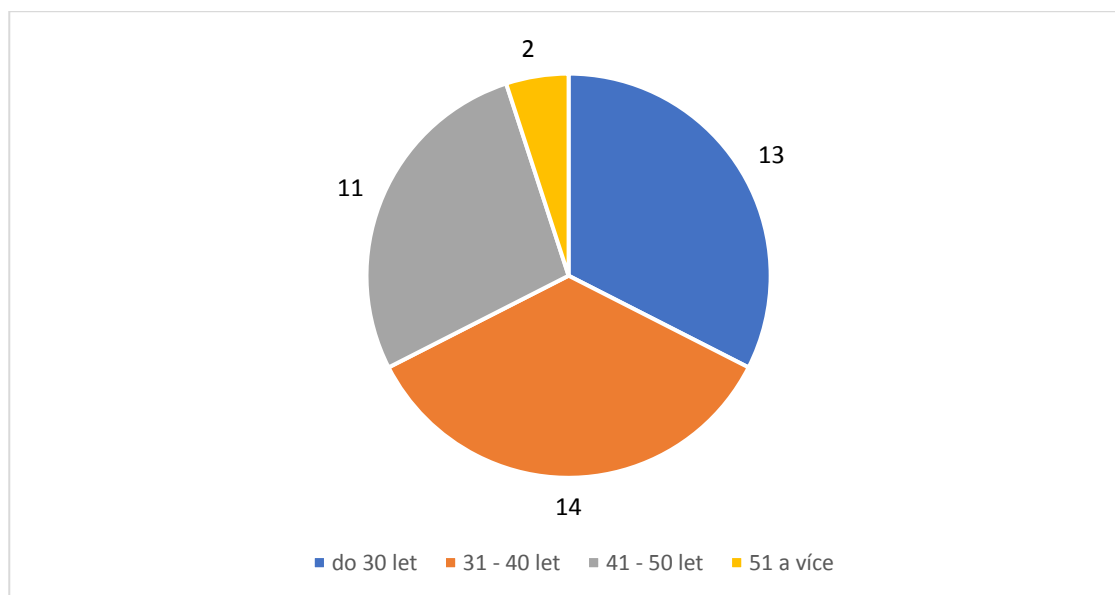
Cílem práce je zjištění vlivu tréninku bojových sportů pro pomoc potencionální oběti lépe zvládnout situaci v případě napadení a ohrožení útočníkem.

Práce je zaměřena na příslušníky Policie ČR, kteří při výkonu své práce musí čelit zvýšenému riziku napadení pachatelem. Prostřednictvím dotazníkového šetření došlo k oslovení příslušníků Policie ČR z různých oddělení. Bylo zjišťováno, zda policisté mají adekvátní výcvik, který je dokáže připravit na útok pachatele, jestli trénují určitý bojový sport a který bojový sport je podle jejich názor nejlepší, aby je dostatečně připravil na napadení útočníkem.

Dotazníkové šetření

1) Otázka č. 1: Jaký je Váš věk

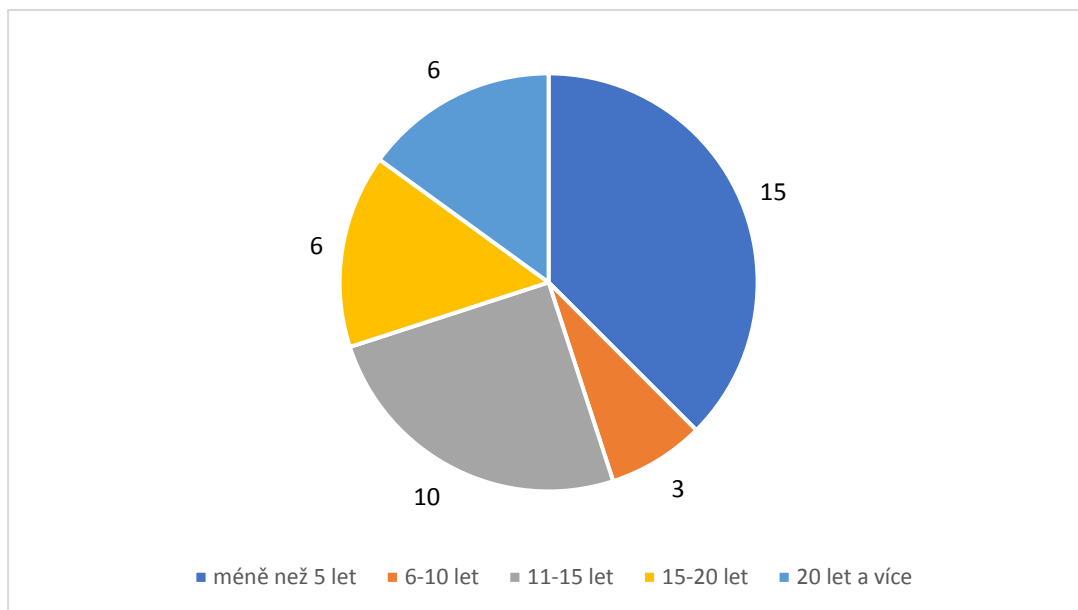
Graf č. 2: Jaký je Váš věk

Zdroj: Vlastní zpracování

2) **Otázka č. 2: Jak dlouho sloužíte u Policie ČR?**

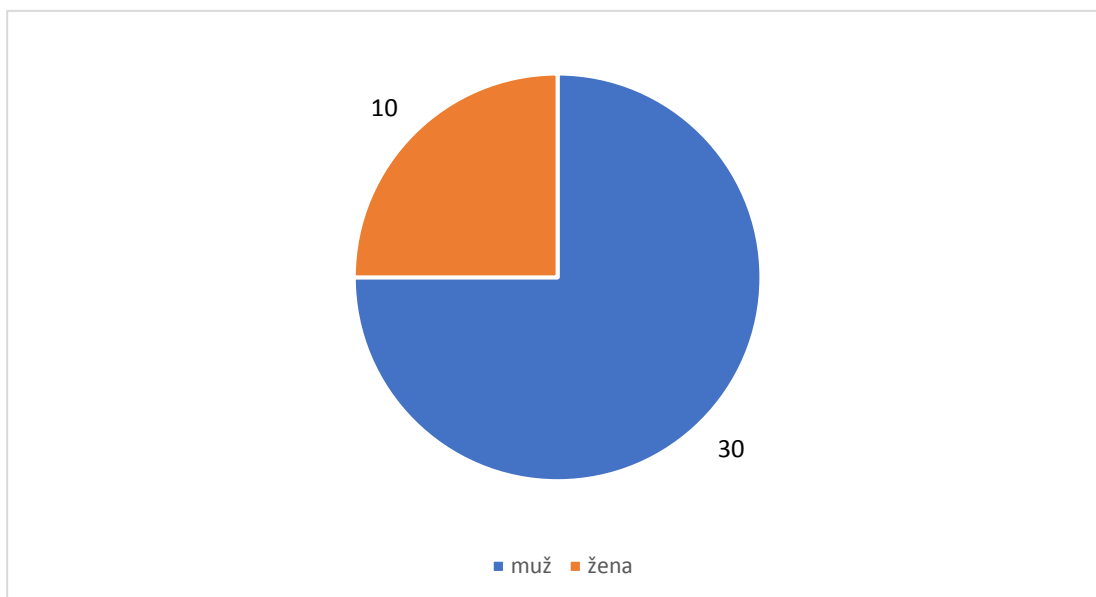
Graf č. 3: Jak dlouho sloužíte u Policie ČR?

Zdroj: Vlastní zpracování

3) **Otázka č. 3: Vaše pohlaví**

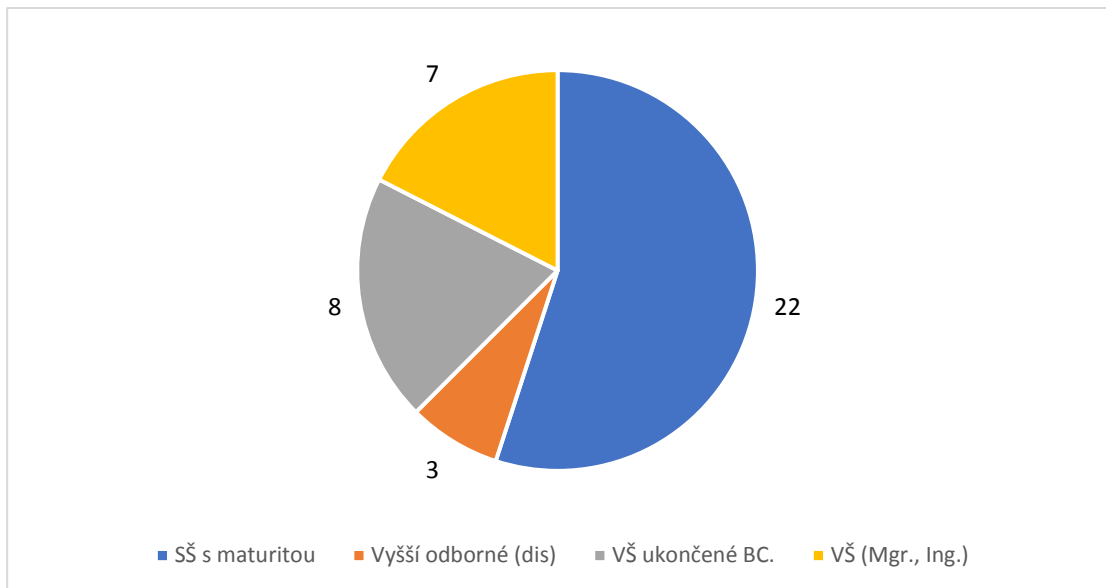
Graf č. 4: Vaše pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování

4) **Otázka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání**

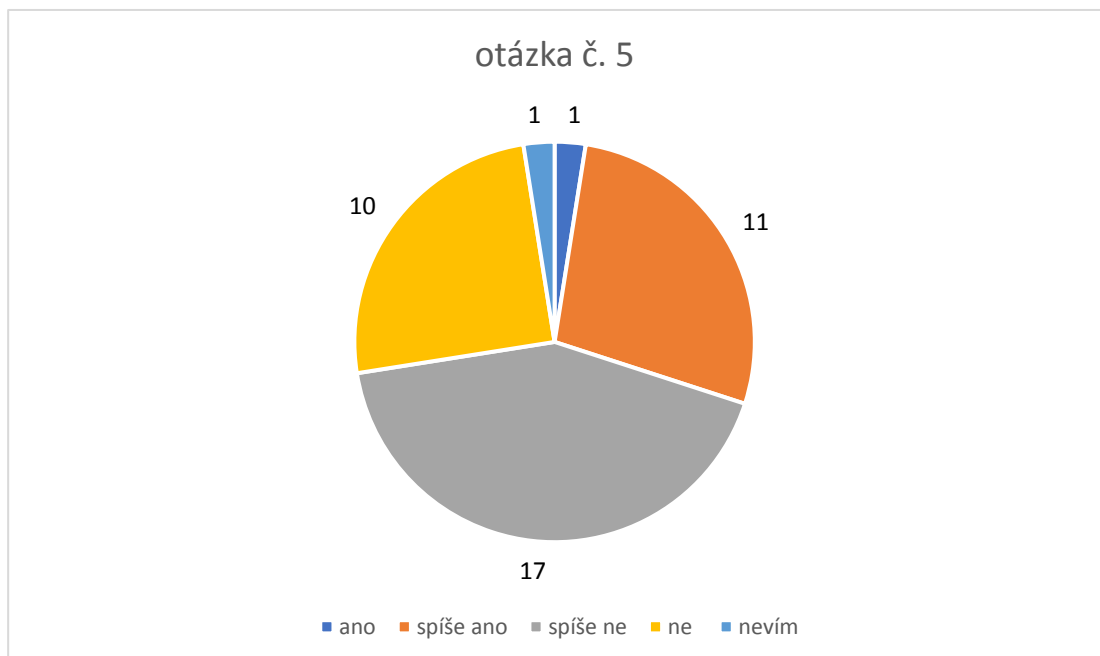
Graf č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování

5) **Otázka č. 5: Domníváte se, že Vás Policie ČR svým úvodním výcvikem dostatečně připraví na službu?**

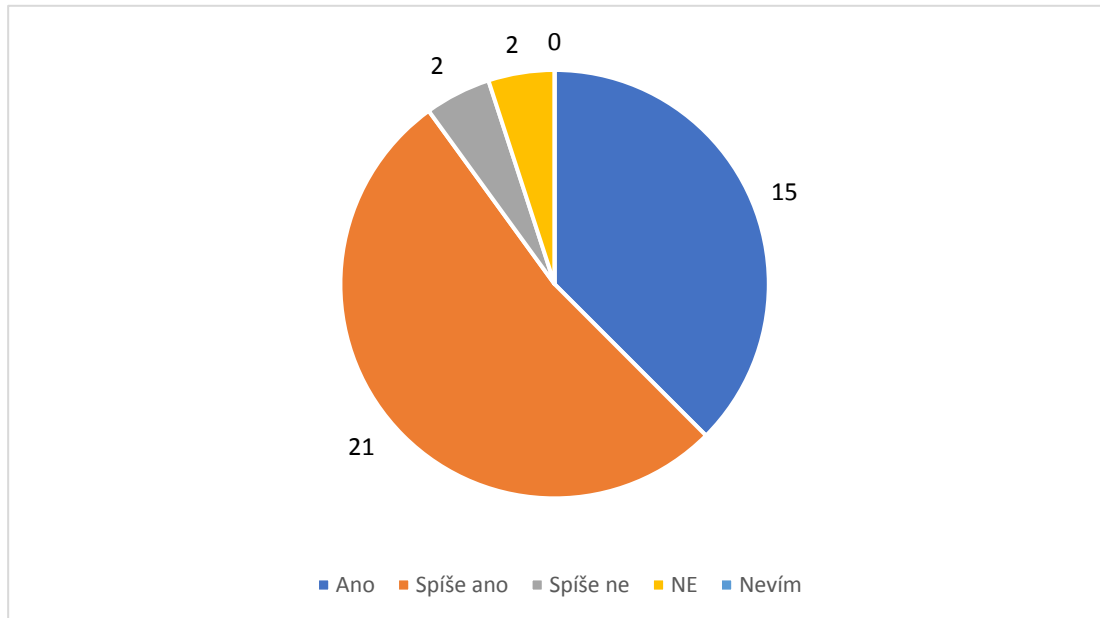
Graf č. 6: Domníváte se, že Vás Policie ČR svým úvodním výcvikem dostatečně připraví na službu?

Zdroj: Vlastní zpracování

- 6) **Otázka č. 6: Domníváte se, že je potřeba absolvovat speciální výcvik se zapojením prvků z bojových sportů?**

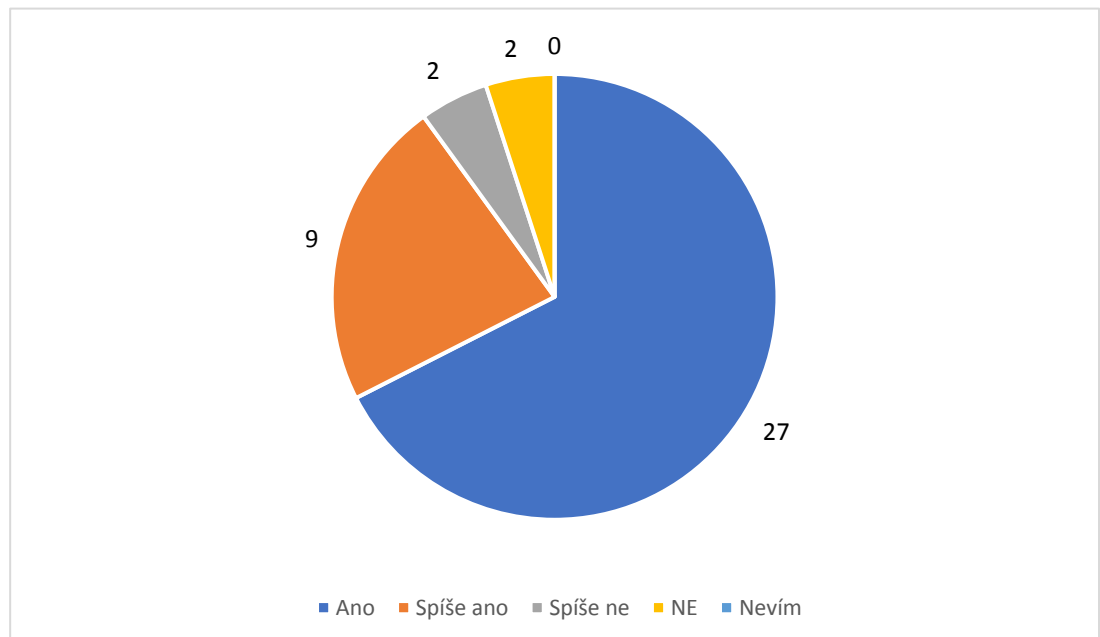
Graf č. 7: Domníváte se, že je potřeba absolvovat speciální výcvik se zapojením prvků z bojových sportů?

Zdroj: Vlastní zpracování

- 7) **Otázka č. 7: Považujete speciální kondiční příslušníků PČR za důležitou?**

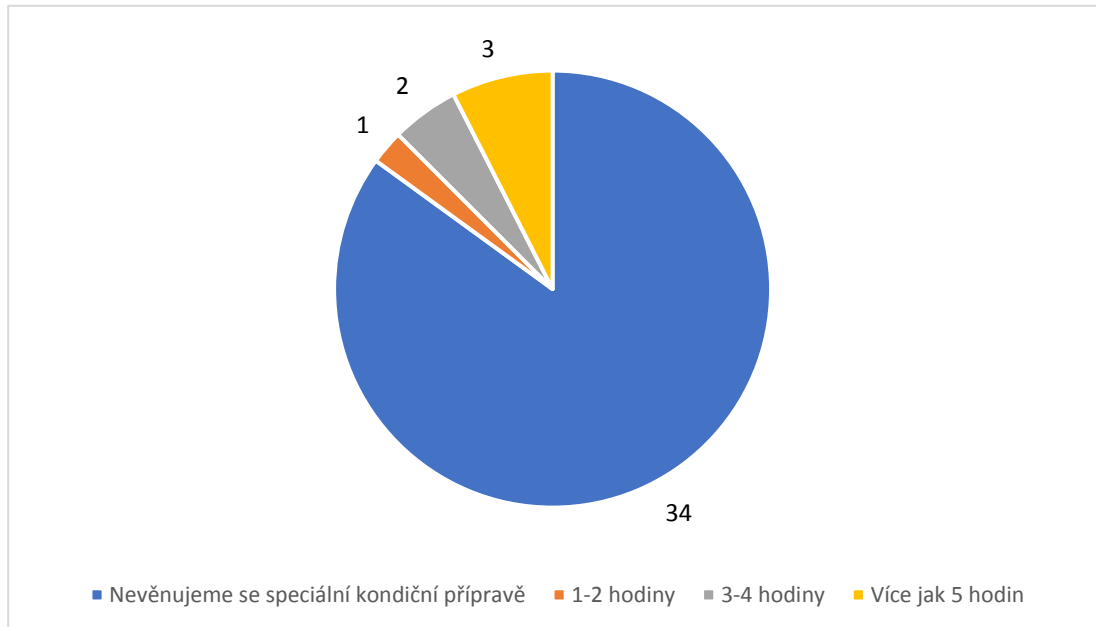
Graf č. 8: Považujete speciální kondiční příslušníků PČR za důležitou?

Zdroj: Vlastní zpracování

8) Otázka č. 8: Kolik hodin v průběhu měsíce je na Vašem útvaru věnováno speciální kondiční přípravě?

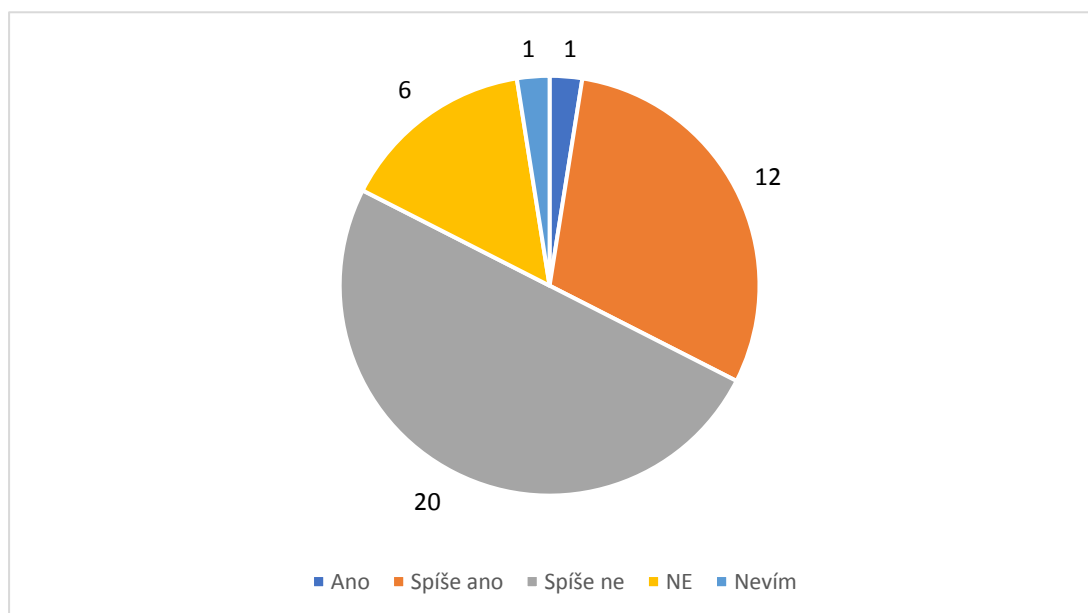
Graf č. 9: Kolik hodin v průběhu měsíce je na Vašem útvaru věnováno speciální kondiční přípravě?

Zdroj: Vlastní zpracování

9) Otázka č. 9: Myslíte si, že Vás výcvik u Policie ČR dostatečně připravuje na situaci napadení útočníkem?

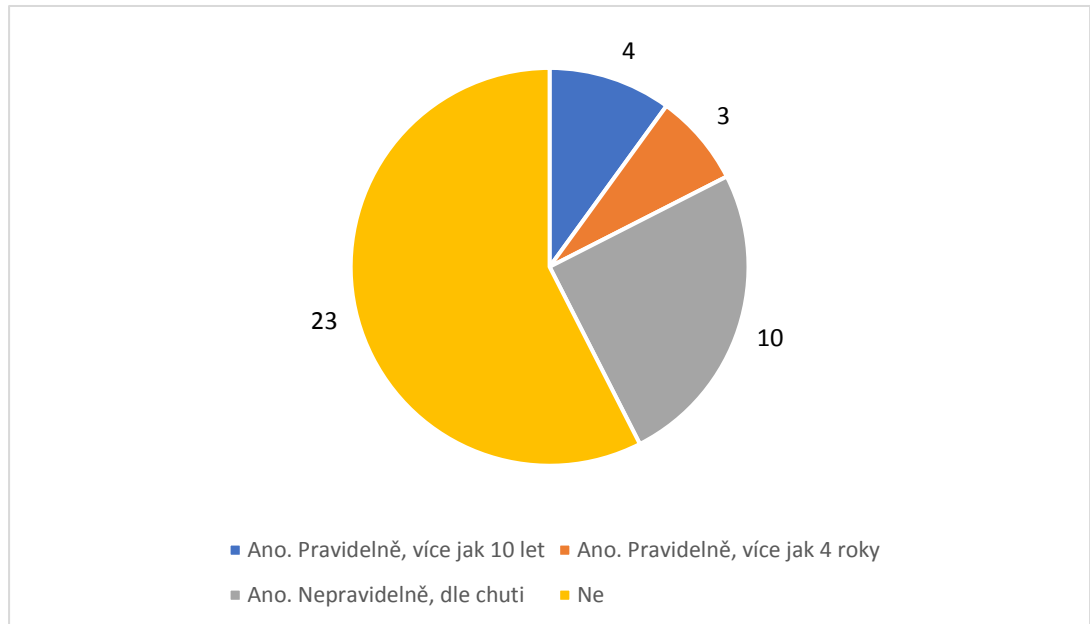
Graf č. 10: Myslíte si, že Vás výcvik u Policie ČR dostatečně připravuje na situaci napadení útočníkem?

Zdroj: Vlastní zpracování

10) Otázka č. 10: Trénujete nějaký druh bojové umění nebo bojového sportu?

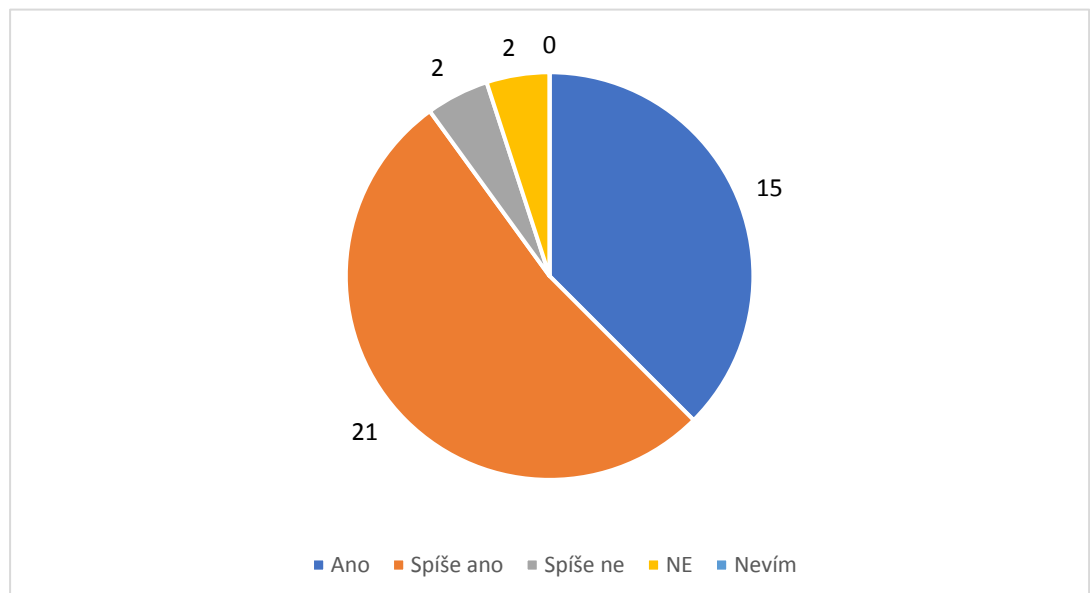
Graf č. 11: Trénujete nějaký druh bojové umění nebo bojového sportu?

Zdroj: Vlastní zpracování

11) Otázka č. 11: Domníváte se, že pravidelný trénink bojových sportů Vás dostatečně připraví na situaci napadení útočníkem?

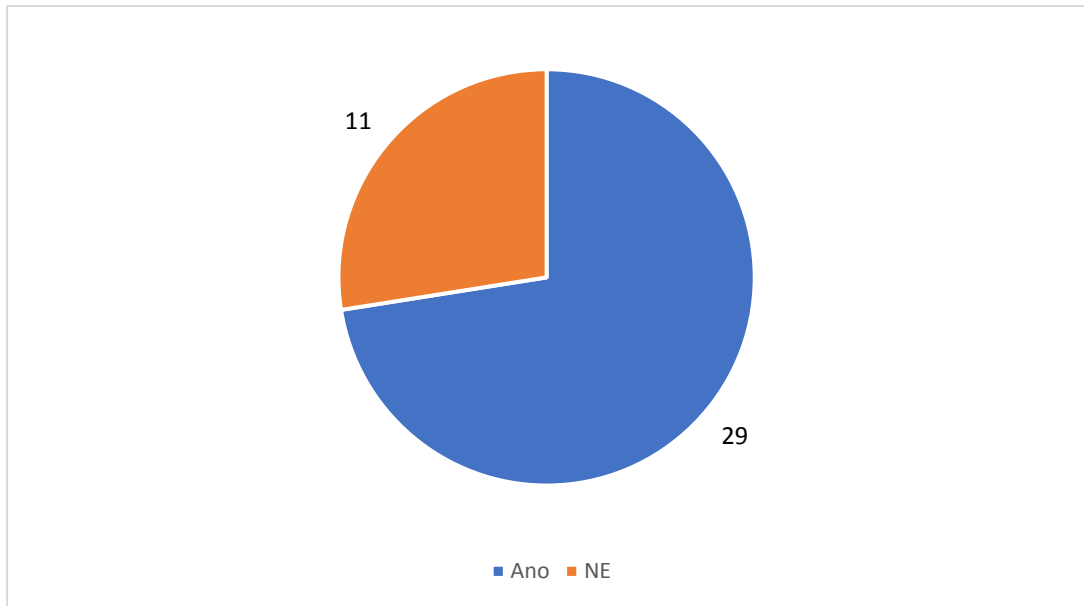
Graf č. 12: Domníváte se, že pravidelný trénink bojových sportů Vás dostatečně připraví na situaci napadení útočníkem?

Zdroj: Vlastní zpracování

12) Otázka č. 12: Došlo při výkonu služby k Vašemu napadení útočníkem?

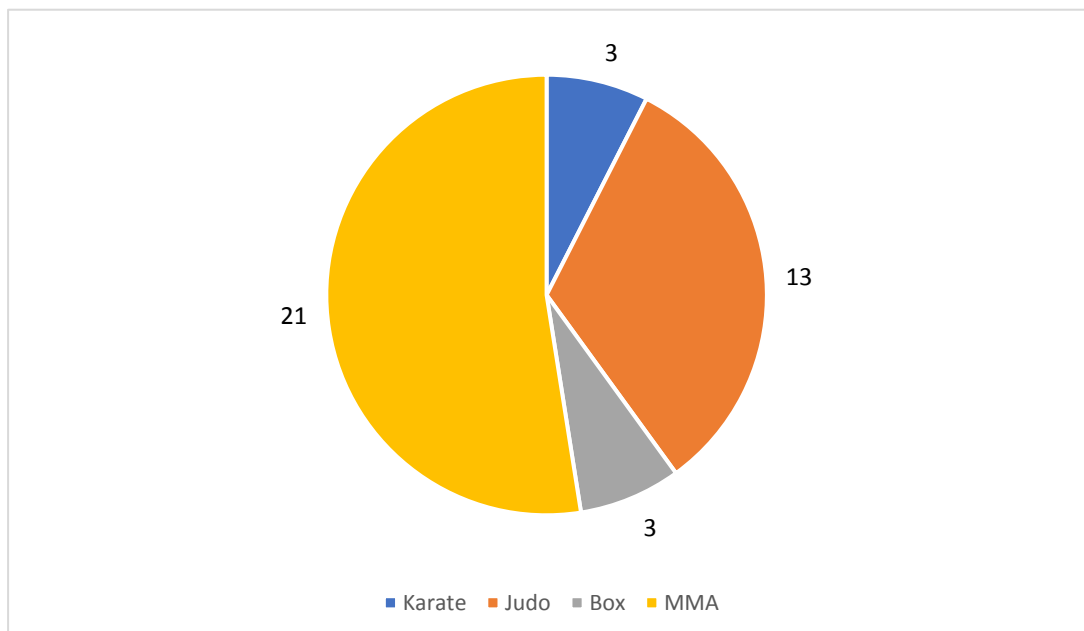
Graf č. 13: Došlo při výkonu služby k Vašemu napadení útočníkem?

Zdroj: Vlastní zpracování

13) Otázka č. 13: Jaký je, dle vašeho mínění, nejlepší bojový sport, který Vás může dostatečně připravit na útok násilníka?

Graf č. 14: Jaký je, dle vašeho mínění, nejlepší bojový sport, který Vás může dostatečně připravit na útok násilníka?

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Tato práce se zabývala možnostmi a limity bojových sportů jako prostředků viktimologické prevence. V teoretické části byl zpracován pojem prevence se zaměřením na viktimologickou prevenci, byly vymezeny zákonné podmínky možné obrany dle trestního zákoníku, byly specifikovány určité druhy bojových sportů a jejich využití pro příslušníky Policie ČR. Dále zde byla probrána psychologie útočníka, jeho chování v prostředí, kde nejvíce dochází k útokům na potencionální oběť. Na to byl navázán rozbor potencionální oběti, její psychologický profil, chování v nebezpečném prostředí a jak by se měla potencionální oběť vyvarovat konfliktům s nebezpečným násilníkem.

V praktické části prostřednictvím dotazníkového šetření a vyhodnocením statistik bylo zjišťováno, zda výcvik bojových sportů snižuje riziko napadení příslušníků Policie ČR, kteří musí při výkonu své práce čelit zvýšenému riziku napadení. Jako vedlejší cíl práce bylo zjišťováno pomocí dotazníkového šetření, jaký bojový sport je nejvhodnější pro možnost sebeobrany jako součásti viktimologické prevence.

V dotazníkovém šetření bylo osloveno 40 příslušníků Policie ČR z různých oddělení, z toho 30 mužů a 10 žen. Jejich služba u Policie ČR se pohybuje od méně než 5 let až po více než 20 let. Jednou ze stěžejních otázek byla, jestli se policisté domnívají, zda je úvodní výcvik dostatečně připraví na službu. 67,5 % dotazovaných odpovědělo, že je úvodní výcvik na službu nepřipraví. Toto je zjištění, na které by vedení policie rozhodně mělo reagovat. Následující otázka zjišťovala, kolik hodin v měsíci je na jednotlivých útvarech věnováno speciální kondiční přípravě. 87,5 % policistů odpovědělo, že nemají vůbec žádnou speciální přípravu. Ukazuje se bohužel, že připravenost policie pro správný postup při napadení útočníkem je nízká. Vzhledem k tomu, že 90 % dotazovaných považuje speciální kondiční přípravu za důležitou, stálo by za zvážení zařazení pravidelného výcviku, který by probíhal pod vedením zkušených instruktorů.

72,5 % policistů se dostalo při výkonu služby do přímé fyzické konfrontace s pachatelem. Poslední dobou se počet útoků na policisty zvyšuje, a ne vždy jsou příslušníci schopni vhodně a správně zareagovat. Dle odpovědí v dotazníkovém šetření došlo ke zjištění, že 90 % policistů se domnívá, že trénink bojových sportů je dostatečně připraví na situaci napadení útočníkem a 67,5 % policistů by rádo zařadilo prvky z bojových sportů do jejich výcviků.

Celkovým vyhodnocením dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina policistů se necítí dostatečně připravena na výkon služby u Policie ČR. Velkou měrou se na tom jednoznačně podílí, nepravidelný speciální výcvik. Vedení policie by se mělo zamyslet nad tím, jak dále postupovat v povinných speciálních výcvicích, aby byli policisté dostatečně připraveni na výkon služby.

Ze všech zjištění vyplývá, že příslušníkům Policie ČR chybí pravidelný výcvik se zaměřením na určité prvky z bojových sportů. Zde se nabízí pravidelná spolupráce s některými kluby bojových sportů nebo bojových umění. Myslím si, že tato spolupráce by byla velice přínosná pro příslušníky Policie ČR. Věnuji se bojovým sportům již 30 let, začínal jsem s karate, potom přešel na kickbox, kde jsem řadu let působil jako profesionál. Získal jsem celou řadu titulů od mistra republiky až po mistra světa. Po skončení mé závodní kariéry jsem začal působit jako trenér, kde se věnuji našim svěřencům. Pravidelně se setkávám se členy policie i armády a shodneme se na tom, že pravidelný trénink bojových sportů se vždy na jejich službě podepíše pozitivně. Už třeba jen co se sebevědomí a asertivního přístupu týká. V našem klubu jsme vychovali velmi kvalitní a úspěšné sportovce, jak na domácí, tak mezinárodní úrovni. Nemalé procento z nich vstoupilo do služeb policie či armády a vždy bylo pro ně velkým přínosem, že byli vlastníky těchto schopností.

Jako vedlejší cíl práce bylo zjišťováno, jaký bojový sport je nejvhodnější pro možnost sebeobrany jako součásti viktimologické prevence. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že 52,5 % dotazovaných považuje MMA jako nejvhodnější druh bojových sportů pro daný účel, neboť tento sport je jeden z nejkompexnějších bojových sportů, kde se cvičenci učí bojovat jak ve stoje tak na zemi za použití úderů, kopů, škrcení a pák. Na druhém místě se 32,5 % dotazovaných domnívá, že nejlepší pro potřeby tohoto směru je Judo. Je zajímavé, že mladší ročníky dávají přednost MMA, zatímco starší ročníky (1980 a výše) považují za nejvhodnější bojový sport pro tyto účely Judo. Je možné, že v tomto případě se jedná spíše o menší povědomí o tomto bojovém sportu mezi starší generací, neboť je to druh bojového sportu relativně mladý a v naší zemi nemá takovou dlouholetou tradici jako například judo, karate či box.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.

ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.

ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0582-1.

GAŠPIERIK, L. 2005. *Prevenencia kriminality*. Žilina: Žilinská univerzita, 2005. ISBN 808-870-768-4.

GRMELA, M. *Vývoj a současný stav v Mixed Martial Arts v České republice*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

HOLCR, K. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-27-1.

JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-120-5.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4.

MILLER, R. *Realita násilí: k čemu jsou bojová umění ve skutečném světě*. Přeložil Jan KADLEC. Praha: Mladá fronta, 2017. ISBN 978-80-204-4401-1.

MIŇOVSKÝ, F. *Box*. 1. vyd., Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0830-5.

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-377-5.

NOVOTNÝ, O. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.

PAVELKA, R., STICH, J. *Vývoj bojových sportů*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2018-3.

REBAC, Z. *Thajský box: plnokontaktní bojový sport z Asie*. Praha: Naše vojsko, 1994. Mozaika (Naše vojsko). ISBN 80-206-0444-8.

REGULI, Z. *Úpolové sporty: distanční studijní text*. V Brně: MU FSpS, 2005. ISBN 80-210-3700-8.

STANĚK, O. *Kick-box*. Praha: Naše vojsko, 1996. Mozaika (Naše vojsko). ISBN 80-206-0511-8.

SUTTON, Ch. *Psychologie sebeobrany: poznání reality sebeobrany: jak rozvíjet způsob myšlení nutný pro přežití v dnešním světě*. Přeložil Jan KADLEC. Praha: Naše vojsko, 2018. ISBN 978-80-206-1750-7.

TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2982-4.

Trestní předpisy: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2010-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-292-0.

VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-429-2.

VEČERKA, K. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-48-6.

Elektronické zdroje

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Viktimologie [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW:

<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Viktimologie&oldid=18670078>

Advokátní kancelář Klvačová [online]. © 2016 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z:

<http://www.brno-advokati.com/>

KOLCUN, Jarda. Cooperova stupnice připravenosti. *Bojovky.info* [online]. 2013 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://bojovky.info/cooperova-stupnice-pripravenosti/>

PAVELEK, T. *Bojová umění jako trénink pro tělo i mysl*. EFIA [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.efia.cz/2019/08/16/bojova-umeni-jako-trenink-pro-telo-i-mysl/>

Pravidla BJJ. *Budoteam Horoměřice* [online]. [Nedat.] [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://budoteam.cz/souteze/pravidla-bjj/>

PRAVIDLA JUDA. *JUDO UHERSKÉ HRADIŠTĚ* [online]. © 2021 [cit. 2021-03-24].

Dostupné z: <http://www.judo-uherskehradiste.cz/pravidla-juda>

Statistiky kriminality: Statistické přehledy Policie ČR. *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. © 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality.aspx>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Brazilské jiu-jitsu [online]. c2021 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW:

https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Brazilsk%C3%A9_jiu-jitsu&oldid=19324817

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Judo [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021].

Dostupný z WWW: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Judo&oldid=19167133>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Smíšená bojová umění [online]. c2021 [citováno 24. 03. 2021]. Dostupný z WWW:

https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Sm%C3%AD%C5%A1en%C3%A1_bojov%C3%A1_um%C4%9Bn%C3%AD&oldid=19387620

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Zápas [online]. c2020 [citováno 24. 03. 2021].

Dostupný z WWW:

<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Z%C3%A1pas&oldid=18681250>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Odbor vnitřní kontroly Policejního presidia ČR

Seznam grafů

Graf č. 1: Počet útoků na úřední osobu za rok 2020	48
Graf č. 2: Jaký je Váš věk	55
Graf č. 3: Jak dlouho sloužíte u Policie ČR?	56
Graf č. 4: Vaše pohlaví.....	56
Graf č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání	57
Graf č. 6: Domníváte se, že Vás Policie ČR svým úvodním výcvikem dostatečně připraví na službu?	57
Graf č. 7: Domníváte se, že je potřeba absolvovat speciální výcvik se zapojením prvků z bojových sportů?	58
Graf č. 8: Považujete speciální kondiční příslušníků PČR za důležitou?	58
Graf č. 9: Kolik hodin v průběhu měsíce je na Vašem útvaru věnováno speciální kondiční přípravě?.....	59
Graf č. 10: Myslíte si, že Vás výcvik u Policie ČR dostatečně připravuje na situaci napadení útočníkem?.....	59
Graf č. 11: Trénujete nějaký druh bojové umění nebo bojového sportu?	60
Graf č. 12: Domníváte se, že pravidelný trénink bojových sportů Vás dostatečně připraví na situaci napadení útočníkem?.....	60
Graf č. 13: Došlo při výkonu služby k Vašemu napadení útočníkem?	61
Graf č. 14: Jaký je, dle vašeho mínění, nejlepší bojový sport, který Vás může dostatečně připravit na útok násilníka?	61

Přílohy

Dotazníkové šetření

1. Jaký je Váš věk?

- a) Do 30 let
- b) 31–40 let
- c) 41–50 let
- d) 51 a více

2. Jak dlouho sloužíte u Policie ČR?

- a) Méně než 5 let
- b) 6–10 let
- c) 11-15 let
- d) 16-20 let
- e) Více než 20 let

3. Vaše pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

4. Nejvyšší dosažené vzdělání

- a) SŠ s maturitou
- b) Vyšší odborné (dis)
- c) VŠ ukončené BC.
- d) VŠ (Mgr., Ing.)

5. Domníváte se, že Vás Policie ČR svým úvodním výcvikem dostatečně připraví na službu?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím

- 6. Domníváte se, že je potřeba absolvovat speciální výcvik se zapojením prvků z bojových sportů?**
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne
 - e) Nevím
- 7. Považujete speciální kondiční příslušníky PČR za důležitou?**
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne
 - e) Nevím
- 8. Kolik hodin v průběhu měsíce je na Vašem útvaru věnováno speciální kondiční přípravě?**
- a) Nevěnujeme se speciální kondiční přípravě
 - b) 1-2 hodiny
 - c) 3-4 hodiny
 - d) Více jak 5 hodin
- 9. Myslíte si, že Vás výcvik u Policie ČR dostatečně připravuje na situaci napadení útočníkem?**
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne nevím
- 10. Trénujete nějaký druh bojové umění nebo bojového sportu?**
- a) Ano. Pravidelně, více jak 10 let
 - b) Ano. Pravidelně, více jak 4 roky
 - c) Ano. Nepravidelně, dle chuti
 - d) Ne

11. Domníváte se, že pravidelný trénink bojových sportů Vás dostatečně připraví na situaci napadení útočníkem?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím

12. Došlo při výkonu služby k Vašemu napadení útočníkem?

- a) Ano
- b) Ne

13. Jaký je, dle vašeho mínění, nejlepší bojový sport, který Vás může dostatečně připravit na útok násilníka?

- a) Karate
- b) Judo
- c) Box
- d) MMA